

ROMANIA
 Dr. Ramassetter Róbert
 BUDAPEST
 Diszter 2. I. e.

KELELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Ára 5 lej
 Vasárnap, 1937. január 24.
 5697. ÉV. XX. ÉVF.
 SEBATH 12. 19. SZAM

Nem vált be a tank...

Katonai szakértők szerint a spanyol frontokon nem vált be a tank.
 Az agyagos talajon ezek a pusztító hadigépek, a világháború vérgőzében megfogant, „zseniális találmány” megvalósulásai nem tudnak előrejutni s így pusztító hadiértékük igen alacsonynak bizonyult.
 A tank karrierje tehát a spanyol frontokon derékbe tört.

Szomorú, de mégsem vigasztalan esemény.

Mert ha a tank hatásereje alacsonynak is bizonyult, viszont testvér-találmányai: a gépfegyver, a gyújtóbomba, a repülőgépekről ledobott bombák alaposan kipótolják azt a veszteséget, amit a tank használhatatlansága okoz a tömeggyilkolás Molochjának.

Nincs semmi baj.
 A repülőgépekről Madrid felett ledobott bombák tovább pusztíthatják ártatlan polgári személyek életét, a frontokon viszont még az egyszerű revolverek golyói is megteszik, ami fölül telhet: annyi katona életét oltathatják ki, — ha minden jól megy — ahány ravaszattanás készletét elröppenésre a puskaporral lefojtott golyókat.

S különben is: ha a tank a világháború óta veszített tömeggyilkolási értékéből — a repülőtechnika annál halálosabb fejlődést ért el.

Amit Mars isten így a réven vesztett, megértül a vámon.

A harc furáinak és földi irányítóinak semmiesetre sincs okuk a csüggedésre.

Ha a tank nem is vált be, korunk zseniális tudósainak koponyáiban nem működnek féltlenül az alkotó agyszírgerek.

Majd a tankok helyett újabb mérgezőgázokkal fogják megörvendeztetni az arzenálokat, gázokkal, amelyek teljesen fölöslegessé teszik majd a tankokat.

Talán nincs messze az idő, amikor a mérgezőgázok használatától még szűz spanyol frontokon is működésbe lépnek a gyilkos gázbombák.

S akkor megszűnik minden ok a panaszra.

Leonard Stein

A Keren Kajemet fennállásának ötvenharmadik évfordulóját ünnepelték Tel-Avivban. Háromezer főnyi tömeg vett részt az ünnepi meggyűlésen. Üdvözlő leveleket és táviratokat olvastak fel. Szervezetektől és magán szervezettől. A nagy közönség kissé unta a dolgot és közömbös volt a felolvasással szemben.

Egyszeribe felugrott a taps egy név hallatára, mely eddig vagy ismeretlen, vagy éppenséggel népszerűtlen volt a zsidók előtt. Leonard Stein nevet hallották a telavivi zsidók és e név hallatára felpattantak helyeikről és eltették az embert, akit voltaképpen három nappal azelőtt ismertek meg.

Három nappal azelőtt jelent meg Leonard Stein a királyi bizottság előtt és kihallgatása éles összecsapás volt a londoni ügyvéd és a királyi bizottság tagjai között a Palesztina-mandátum értelmezéséről.

Leonard Steintől eddig csak azt tudták a zsidók, hogy Weizmann bizalmasa és nagyon ravasz ember. Ugy ismeri az angol politika és diplomácia boszorkánykonyháját, mint Lavrance ezredes a Kelet rejtelmeit.

Leonard Stein nem jár cionista kongresszusokra, nem szerepel a zsidó nyilvánosság előtt, de tudják róla, hogy a cionista politika minden fordulatában benne van a keze és olykor nagyobb a szerepe, mint a nép „választottjainak”. A nép azonban éppen ezért nem szereti. A nép elvárja azoktól, akik politikai sorsát intézik, hogy számot adjanak cselekedeteiről és általában megadják neki a tiszteletet. Leonard Stein azonban mindig a kulisszák mögött marad.

A legutóbbi cionista kongresszuson, amikor arról volt szó, hogy Weizmann az exekutívóben szeretné látni Leonard Steint és amikor a jelölt bizottság előadja az exekutívó londoni jogtanácsosaként említette Leonard Steint nevet, kelletlen nyugtalanság fogta el a delegátusokat és a bizalmatlanság kifejezése ült ki az arcokra.

Ezt a Leonard Steint ünnepelték a telavivi zsidók a Keren Kajemet jubileumi ünnepségén és ünnepelte az egész palesztinai jlsuv napokon keresztül.

Leonard Stein megmutatta magát a népnek. S olyan formában mutatta meg, amely-

Florenccben váratlanul vakbél-műtétet hajtottak végre Mihály nagyvajdán

A trónörökös állapota kiünöd. A király telefonon adta hozzájárulását a műtéthez

Florencc, január 23. (Rador.) Rómán keresztül Mihály nagyvajda, Románia trónörökösének váratlan megbetegedéséről jött tegnap jelentés, mely az első percekben nagy megdöbbenést keltett az udvarnál és a főváros lakosságának minden rétegében. A trónörökös néhány hete tartózkodik Florenccben édesanyjánál, Elema hercegnőnél. A vajda tegnap váratlanul erős fájdalmakat érzett. A kihívott orvosok vakbélgyulladás állapotát állapítottak meg és azonnal operációt tartottak szükségesnek. A konzultáció után a hercegnő udvartartása telefonon érintkezésbe lépett II. Károly királlyal, aki hozzájárulását adta a műtétnek. A nagyvajdát azonnal kórházba szállították, ahol késedelem nélkül sebészi beavatkozásnak vetették alá. A műtét kitünően sikerült. Az operáció után Ófelségét telefonon értesítették róla, hogy minden a legnagyobb rendben folyt le és a nagyvajda állapota a lehető legjobb. A szombaton délelőtt kiadott orvosi közlemény szerint a trónörökös nyugodtan töltötte az éjszakát, érverése normális, hőmérséklete 37.4 fok. Szombaton délelben a város polgármestere és rendőrfőnöke felkeresték a kórházban a trónörökösöt.

Csak a jövő héten nyújtják át az olasz és német választ a francia-angol jegyzékre

Eseménytelenség a spanyol frontokon

Berlin, január 23. (Rador.) Az a hír, hogy a német választ szombaton nem adják át, diplomáciai körökben meglepetést keltett. Egyesek szerint Hitler elrendelte, hogy Eden beszéde következtében a választ ne nyujtsák meg át, mások szerint, a válasz szövegét Németország módosítani kívánja. Göring olaszországi utjának eredményei alapján.

Egyidejű római jelentés szerint az angol jegyzékre csak a jövő hét elején adják meg az olasz választ is. A késedelem a Róma és Berlin közti tárgyalásoknak tulajdonítható.

Elesett a spanyol tradicionalista párt elnökeinek fia

A Havas jelenti Avilából, hogy a felkelők lövészárkaiban tegnap életét vesztette Guelimo Aznar, a spanyol tradicionalista párt elnökeinek fia. Villarealnál esett el. 1936-ban résztvett a Jimenez de Assua szocialista vezér elleni merényletben és azután Franciaországba menekült. Juliusban visszatért, hogy a felkelők oldalán harcoljon. Még nem volt 20 éves, de egyik legkimagaslóbb egyénisége volt a fiatal spanyol nacionalista generációnak. Két bátyját: Rafaelt és Jaimet még augusztusban kivégezték a kormányerők 50 más-

lyel respektust szerzett magának az egész országban. Az ő vallomása volt a legbátrabb és a legkeményebb sikraszállás a zsidó jogokért a királyi bizottság előtt. Az ő feleletai voltak a legcsattanósabbak a királyi bizottság furfangos kérdéseire.

Ami alapján véve nem is csodálni való. Ez a londoni ügyvéd alaposan ismeri azokat az angolokat, akik a királyi bizottságban ülnek. Jobban, mint bárki más. Őt nem hozhatták zavarba. Őt nem lephették meg a ravasz kérdések csak az ő válasza lephették meg a bizottságot, amelynek tárgyai nem számítottak olyan „hazabélire” mint amilyenek Leonard Stein bizonyult. Ő angol módra felelt, az angol kérdésre.

De nem pusztán ezzel hódította meg a palesztinai zsidók rokonszenvét. Nem ezért tapsolt neki a jlsuv. Hanem főleg azért, mert Leonard Stein bátor és kemény fellépése a mandátum kérdésével állott szoros összefüggésben. És a palesztinai zsidóknak nagyszerű politikai ösztönük van.

„A legényegesebből volt itt szó és ez az

felanxistával együtt, amiért elfoglalták a belügyminisztérium és a rádiótranszmisszió épületét.

A felkelők salamancai jelentése szerint az északi fronton jelentéktelen puszkatüz volt csupán. A déli hadsereg Granada tartományban 34 kilométeres előnyomulást végzett és elfoglalt néhány falut, valamint Alhama de Granadat. A kormánycsapatok itt 86 embert veszítettek, 29 pedig a felkelők fogságába esett. A D. N. B. jelentése szerint a felkelő-csapatok újabb támadást indítottak Malagától északra.

Ceuta, január 23. (Rador.) Egy kormányrepülő bombázta a várost. Ötven ember meghalt.

A mikádó elfogadta Hirota lemondását

TOKIO, január 23. A mikádó ma elfogadta a kormány lemondását és megkérte a miniszterelnököt, vezesse az ország ügyeit, míg az új kormányt kinevezi. A lapok rendkívül súlyosnak minősítik a politikai helyzetet. Hirota legesélyesebb utódjaként Konos szenátusi elnököt emlegetik.

ember bátorsággal, méltósággal és szakértelemmel képviselte jogainkat!” — mondották a zsidók Palesztinában. És amint a telavivi gyűlésen felfigyeltek és tapsolni kezdtek a Leonard Stein nevének hallatára, ugyanugy emelték fel fejüket akkor, amikor néhány nappal előbb egy magánember nyílt levelet intézett a fő kormányzóhoz, amelyben rámutat arra, hogy a legutóbb közzétett „törvénygyűjteményből” kihagyták azt a szerződést, amelyet Anglia az Egyesült Államokkal kötött a Palesztina-mandátumot illetően.

„Mandátum” — ez a szó az, amelynek hallatára ma felfigyelnek a palesztinai zsidók, akik nem tudják elfelejteni a bizottság elnökének azt a nyomatókos kijelentését, hogy a bizottság „egyedül” interpretálja a mandátumot és hogy a Népszövetségnek jogában áll azt megváltoztatni. Mire L. Stein azt felelte: „Igen, — az Egyesült Államok beleegyezésével.”

Ezért ünnepelték Leonard Steint és ezért tulajdonítanak oly nagy fontosságot Weizmann amerikai utjának.

VILÁG TUKRA

Engels levelei

(Kautsky: Aus der Frühzeit des Marxismus. Engels Briefwechsel mit Kautsky. Prága. Orbis kiadás)

A 83. esztendő Karl Kautsky, a letört német szociáldemokrácia vezető teoretikusa, a párt programjának, a híres „erfurti programnak” megkövacsolója, a Marx elméleteinek népszerűsítője, terjesztője, ahogyan a zsidó-uccában kissé gúnyosan nevezték: a Marx gabbeja, szintén exiliumban él, valahol Bécsben eszi tudtommal a száműzetés keserü kenyereit. Mostanig nem jutott hozzá, hogy az emlékezeit, rendkívül érdekes életének eseményeit írásba foglalja. Pedig ahogyan maga is írja, sokfelől buzdították, adná ki a memoárjait. Egy részét azonban végre mégis összeállította: Sajtó alá rendezte azokat a leveleket, amiket Friedrich Engels intézett hozzá, jegyzetekkel egészítette ki, bevezetéseket írt elébe és hozzáfűzött néhány levelet, amit ő írt. Ami így kikerekedik, fontos adatgyűjtemény nemcsak a Kautsky életéről, hanem a marxizmus kezdetéről is.

Kitudódik mindenekelőtt belőle, hogy Kautsky is, mint olyan sokan mások a proletárok első vezérei és megszervezői közül, a középosztályi gyermeke. Az apja a bécsi udvari színházak díszletfestője, az anyja pedig a maga korának ünnepléti írónője. A Kautsky kezdetei nem voltak a marxizmus mestereinek kedvére, de egyáltalán hiányzott belőlük a szélesebb látókör és a szilárdabb tudományos alap. Bécsnek akkori nyomorúságos levegőjében nem is lett volna képes magasabb színvonalra emelkedni. A fejlődését a svájci és a londoni tartózkodása, az ottani érintkezése Bernsteinnal, Marx-szal, Engelszel s az angol tudományos intézetekben folytatott tanulmányai tették lehetővé. Az anyagi alapot ezekhez a tanulmányokhoz viszont két szerényen a háttérben meghúzódó zsidó idealista bocsátotta a rendelkezésére. Ahogyan maga Kautsky meghatottan és meghatóan írja: Két gazdag, önzetlen zsidó szocialista segített elhatározóan előbbre a fejlődésem kezdeteinél. Karl Höchberg és Heinrich Spiegler. Mielőtt meghalok szükségem érzem, hogy itt, a nagy nyilvánosság előtt mondjak a segítő barátoknak köszönetet.

Érdekes, hogy — amint a Kautsky publikációjából kiderül — Höchberg nem is volt marxista. Szánalomból és az igazságérzetétől indítatva akart a proletáriátusn segíteni. A német Szocialistengazdaság idejében, amikor a párt pántára teljesen kiürült és a legszükségesebb sajtótermékekre sem jutott, ő sietett a munkásság segítségére: a szocialista lapok és röpiratok egész tömkelegét adta ki, eltartotta a szellemi vezérkart és finanszírozta az utazásaikat kérés nélkül ellenfeleikhez: Marxhoz és Engelshez, akiknek egyáltalán nem volt kedvükre ez az érzelgős segítő, mert ők tudományos alapon és nem érzésből voltak szocialisták. A szemrehányások, a megvető kritika özöne zudult rá, aki anyagilag és egészségileg egyképpen tönkretette magát a munkág érdekében.

Nemkülönbön érdekesek az Engels magánéletéről közölt intimítások. Engels világi volt, elegánsan öltözködött, akárcsak a többi manchesteri börsziáner, hátsólovt tartott, rókavadászatokon vett részt és az egyik születésnapján például annyi pezsgőt fogyasztott hogy maga Kautsky is bizony kissé becsipett állapotban távozott a vendéglátó háztól. Időbe telik, míg kialussza a mómorát. Engels már-már attól tart, hogy tántorgásában valamelyik kocsi alá kerül.

Az egyik levélben héber idézett ékeske-

dik. Ez: Jehi or, vajhi or. Ha te nem érted, hogy ez mit jelent — írja Engels Kautskynak — kérdezd meg Victor Adlert. Az élc megértéséhez tudni kell, hogy Victor Adler, az osztrák szociáldemokrácia megalapítója, régesrég keresztény volt már nemcsak ő, az apja is megkeresztelkedett. Bécsben az a legenda volt elterjedve, hogy Rómában tért át és a pápa személyesen vette fel az egyházba.

Moses Hessről is szó esik az Engels leveleiben. Georg Adler 1885-ben könyvet írt a német munkásmozgalom történetéről. Moses Hessről, a cionizmus apostoláról azt mesélte benne, hogy részt vett 1849-ben a badeni forradalomban és ezért in contumaciam halálra ítélték. Engels rácsófol erre az adatra. Lehet, hogy Hess néhány napon át Badenben vagy Pfalzban tartózkodott — pontosan nem tudja megállapítani, mert 48 májusa óta nem látta. De az bizonyos, hogy a felkelésben sem mint népszónok, sem mint hírlapíró, vagy hivatalnok, katoná nem vett részt és így semmiféle kormányának nem lehetett rá oka, hogy halálra ítéltesse.

Az antiszemizmussal két levél is foglal kozik, 1884-ben ezt jelenti Kautsky Engelsnek: Bebizonyosodott, hogy bécsi anarchisták egy része az antiszemiták szoldosa. Ez a mozgalom egyre nagyobb jelentőségre vergődik Ausztriában. Az anarchisták által támasztott zűrzavarban mind több munkás csatlakozik hozzájuk. Kemény munkába kerül, hogy az embereinket visszatartsuk az antiszemitákkal való fraternizálástól. Az antiszemiták ma a legveszedelmesebb ellenfeleink, mert ellenzéki és demokrata álarcban mutatkoznak, tehát a munkásság ösztöne szerint kelteik magukat.

Ugyezen év decemberében viszont így ír: Az antiszemizmus órlási méreteket ölt és magába olvasztja a kispolgárok, sőt a radikális kispolgárok egy részét, amely mostanáig velünk tartott. A kispolgári ösztönök dolgoznak a munkások jelentős részében is, úgy hogy nehéz munkába került féken tartani és átpróbolástól megóvni őket. Most azután elmúlt a veszedelem. Az antiszemiták, dühbe gurultak a magatartásunk miatt és félredobták az álarcot. Most már annak mutatják magukat, amik tényleg: a kispolgári kizsákmányolók pártjának. A munkaidőt csak a gyárakban akarják megszorítani, hogy eredményesebben tudjanak versenyezni velük. A tanulókat még jobban ki akarják uszorázni, stb. Most azután vidáman és erőteljesen hadakozunk ezzel a bandával, amely teljes dühvel támad nekünk, azzal a dühvel, amire egy korlátozott és letöröbben lévő nyársolgár csak képes... és az igazán nem kevés...

A zsidókról humoros formában is történi említés. Ugyanebben az évben egy rajzjal és egy versikével gratulálnak Eduard Bernstein és Kautsky a születésnapját ünneplő Engelsnek. A vers szövege ez: Es gratulieren dem Fritze Engels. (Zwei verrufene Züricher Bengels. Der eine von Beiden ist kein Christ.) Der Andre nicht mai Jude ist.)

Érdekesek a 400 oldalas könyv zárószóirai. Előbb a katonai szervezet tultengéséről ír a Rajnáttól keletre eső országokban. Tultez ez a mai állapot — mondja — a görög kényurak, a római césárok, s a 18. és 19. század abszolutizmusán is. Sokaknak felemelő látvány — folytatja — hogy akad frájter, aki a marsallbotot hordja a tarsolyában. De az már kevésbé felemelő hogy frájter képzettséggel meg lehetett kaparintani a vezértséget a kulturemberiség egyik legfejlettebb népe felett. Most egy felcseperedett altiszt vezényli ennek a népnek minden gondolatát, a tudományos kutató munkáját, az iskoláit, a sajtóját, a művészetét; ezeknek a művelődési ágaknak minden képviselője úgy kell mozognon és lépkedjék, ahogyan ő parancsolja.

Kautsky természetesen rendületlenül bizik a szociáldemokrácia győzelmében. Könyve a remény buzdító szavaival fejeződik be.

Dr. Bihari Miklós

bőr-, nemi betegségek szakorvosa
BUCURESTI, Bulv. I. C. Bratianu 9.
(scara B.) III. em. Rendel: 10—1;
4—3-ig. Telefon: 41989.

Haiti szigetén, San Domingo köztársaságban szívesen látják a zsidó bevándorlókat

A köztársaság elnöke kijelentette, hogy a kormány hozzájárulna egymillió zsidó leteleptetéséhez 25 év alatt. Dr. Stephen Wise nyilatkozata a haiti terv elsieltet publikálásáról

Newyork, január 23. Dr. W. H. Blake, newyorki orvos a napokban tért vissza Haiti szigetéről, ahol San Domingo köztársaságot látogatta meg. A sajtónak adott nyilatkozatában elmondotta, hogy dr. Stephen S. Wise, az amerikai zsidó kongresszus és a zsidó világgongresszus elnökének megbízásából felkereste San Domingo köztársasági elnököt, Trujillót, aki kijelentette, hogy

kormányára hajlandó hozzájárulni ahhoz, hogy az elkövetkező huszonöt esztendő leforgása alatt egymillió zsidó telepedjen le a köztársaság területén és erről szerződés kötéssék. Minden bevándorló 30 akre földet kap a kormánytól és az első öt esztendőben nem fizet semmilyen adót.

Dr. Blake véleménye szerint a Zsidó Világgongresszusnak kell kézbe vennie ezt az akciót és garantálni kell a san-domingoi kormányának, hogy a zsidó bevándorlók nem fognak a köztársaság terhére lenni mindaddig, amíg gazdasági önállóságra tesznek szert.

Dr. Blake levelet hozott magával Trujilló elnöktől dr. Stephen S. Wisehez, akit biztosít arról, hogy a zsidó bevándorlók barátságos fogadtatásban fognak részesülni és a kormány biztosítja számukra a szabad mezőgazdasági és ipari tevékenység lehetőségét. Dr. Blake kijelentette még, hogy sürgősen hozzá kell látni megfelelő tervezet kidolgozásához 1000 lengyelországi, romániai és németországi zsidó család leteleptetésére és az amerikai zsidó szervezetek gyűjtésnek össze egymillió fontot erre a célra. Dr. Stephen Wise bizottságot fog kiküldeni ennek a tervnek a kidolgozására.

Stephen Wise aggodalma

Dr. Stephen Wise, az amerikai zsidó kongresszus és az amerikai cionista szervezet elnöke nyilatkozatot tett közzé, melyben kijelenti, hogy az amerikai zsidó kongresszus nem vállalt kötelezettséget a san-domingoi zsidó telepítés tekintetében és ő ezt a tervet más telepítési tervekkel együtt a zsidó világgongresszus elé fogja tjeszteni, minelyst megtörténtek a szükséges vizsgálatok és tanulmányozások a telepítési lehetőségeket illetőleg. Dr. Wise azt is kijelentete, hogy

nem adott hivatalos meghatalmazást dr. Blakenak arra, hogy az amerikai zsidó kongresszus, vagy zsidó világgongresszus nevében tárgyaljon a san-domingoi kormányral. Mindössze arról volt szó, hogy dr. Blake, mint magánember San Domingoba utazik és utjának eredményeiről magánileg jelentést tesz dr. Wisenek.

Dr. Wise aggodalmának ad kifejezést afölött, hogy a tervnek elsieltet publikálása kedvezőtlen kihatással lehet a zsidó vándorlási mozgalom érdekeire.

Dr. Wise nyilván a lengyelországi politikai viszonyokra gondolt elsősorban, ahol a zsidó vándorlási politika címén valóságos hadjárat indult meg a zsidók tömeges kivándorlásának kikényszerítésére.

San Domingo

San Domingo köztársaság Haita szigetének kétharmadát foglalja magában. A köztársaság területe 59 ezer négyzetkilométer és az 1935-ös statisztika szerint 1,200,000 főnyi lakosság él a köztársaságban. San Domingo lakosságának fele mulattokból és négerekből áll, míg másik fele európai (spanyolok és franciák), szíriai és arab. A hivatalos állami vallás a katolikus, az állam nyelve spanyol. A terület hegyes-dombos és a föld kincsei: petróle-

um, só, szén, kevés réz- és vasérc. Az éghajlat tropikus. A lakosság főleg mezőgazdasággal (cukornád, kakao, kávé, banán) és fatermeléssel foglalkozik. A köztársaság fővárosa San Domingo, amelynek 35 ezer főnyi lakossága van. A második város Santiago de los Caballeros 17 ezer és San Pedro de Macoris 14 ezer lakossal.

A szejfárd zsidók sorsa

1935-ben szejfárd zsidók telepedtek le a köztársaság területén. Dél-Brazillából menekültek és San Domingóban kifejtették a cukornád-termelést. 1883-ban a francia kormány rendeletére kiűzték őket. Ugyanez volt a sorsa akkor mindazon zsidóknak, akik a nyugatindiai francia gyarmatokon éltek. Egyes verziók szerint Hai-

Tohetetlenül...

gyámoltalanul, árván állt az ösember a természet vad eről között, tudása kevés volt és ha a betegség úszkolt vetett testébe, jajgató fohással fordult Varázsiszténéhez, hogy vegye le róla a sújtó kezét — mert egyebet nem tudott.

Ma már az orvosi tudomány fejlettsége és gyógykincstárunk szaporodása megoldotta azt, hogy az emberiségnek nem kell többé úgy szenvednie, ha betegség éri. Most legújabbban is gyógykincstárunkat és a szenvedő emberiséget a világhírű Gastro D.-vel újabb nyereség érte, mert régi krónikus gyomor-, bél-, epe-, vese- és májbajoknál rendkívüli eredményeket mutatott fel. Kísérletek által be lett bizonyítva egy a bécsi klinikákon, mint a belföldi kórházakban, hogy a Gastro D. olyan elemeket tartalmaz, melyek szervezetünk fiziológiai folyamataira nagy befolyással vannak.

Gastro D. kapható az ország minden gyógyszerárán és drogériájában, vagy postán megrendelhető 130 lej utánvét mellett Császár E. gyógyszerárán, Bucuresti, Calea Victoriei 124.

ti szigetén megmaradt néhány zsidó család, tagjaik azonban titokban tartották zsidó voltukat. Ezzerint Jerimi város lakosságának nagy része ilyen zsidóktól származik. Jelenleg Haitiban 150, San Domingóban mindössze 50 zsidó él.

Porszivóval akarják megmenteni a kormány számára a régi pénzverde aranyporát Amerikában

A pénzverde helyiségét csak akkor adják át az új tulajdonosnak, ha az aranyport előbb összegyűjtik

Washington, január 23. Az Egyesült Államok kormánya új pénzverdét állítottatott fel és az építkezés most közeledik a befejezés felé. Ezzel kapcsolatban felmerült az a kérdés is, mi történjék a régi pénzverdével, amelyben több mint egy évszázadon keresztül állították elő az amerikai ércpénzt.

Mindenütt arany

A kérdést nem is olyan könnyű eldönteni, mivel ebben az épületben milliárd és milliárd pénzdarábot vertek és ennek következtében az egész épület egyszerűen telítve van aranyporral. Az aranypor tulajdonosa kétségkívül az amerikai kormány, melynek rendeletére gyártották a pénzt. A probléma most abban csucosodik ki, miképp lehetne az épületet úgy felhasználni más célra, hogy az amerikai állam ne veszítse igényét erre az anyra, amely a régi épület minden repedését és rését megüli és beborítja az összes falakat.

Különböző kísérleteket végeztek már arra nézve, hogy megállapítsák, mennyi arany van ebben a régi épületben. Az épület egyik kapusa egyszer gondosan leporolta az egyik keresztgerendát és ebből a porból száz dollárértékű aranyat szitált ki. Egy másik alkalommal az épület igazgatója új szőnyeget tétetett irodájába. A régi szőnyeget gondosan kiporolták, mielőtt eladták volna az öszereznek és ekkor kiderült, hogy a ki-

porolás révén nemcsak az új szőnyeg tisztult meg, hanem még kétszáz dollár értékű tiszta arany maradt fenn.

A porszivós megoldás

Az aranypor bevette magát a munkások ruhába és cipőbe, ott lebeg a finom por a pénzverde levegőjében és kétségkívül az volna a leghelyesebb, ha az egész épület gondosan lebontva, kifőznék valamilyen óriási kazánban, mert így egész tekintélyes mennyiségű aranyat nyerhetnének. A régi pénzverde azonban olyan szolidan épült, hogy ezt a tervet nem lehet megvalósítani. Az épület masszívabb, mint egy fehérgyász. Az állami hatóságok épp ezért arra gondolnak, hogy az eladási szerződésbe bevesznek egy pontot, amelynek értelmében az épületben található bármennyű arany a kormány tulajdonát képezi. Más tervek szerint az épületet muzeumná kellene átalakítani és akkor az arany ottmaradhatna, ahol éppen van. Arra gondolnak, hogy éremmuzeumot rendeznek be a régi pénzverdében. Legújabbban azonban az a terv merült fel, hogy egy hatalmas porszivógéppel végigjárnak az épület összes helyiségeit és felszívják a port. Ezután már csak oly csekély mennyiségű arany maradna az épületben, hogy azt egész nyugodtan át lehetne engedni, az új tulajdonosnak. Valószínű, hogy a praktikus amerikaiak ez utóbbi tervet valósítják majd meg az áthurcolkodás előtt.

Jöjjön az Uj Kelettel Párizsba!

Májusban a párizsi világiállítására az Uj Kelet utazási osztálya

nagyszabású társas-
kirándulást rendez
Párizsba

A kirándulásnak, amely 17 napig tart, telje díja 15.600 lej.
Budapest—Bécs—Párizs—Milán—Veneza megtekintésével.
Jelentkezni lehet az Uj Kelet utazási osztályánál.

„Európa sorsa végérvényesen 1937-ben dől el“

Helyszíni tudósítás a londoni újságíróbankettől, amelyet Anglia külügyminisztere a demokrácia ünnepevé avatott

London, január 23. Harminc nemzet újságírói találkoztak össze egy londoni banketten körülbelül ugyanannyi állam diplomataival. A külföldi újságírók szövetségének vendégeiként egymás mellett ülnek a főasztalon angol államférfiak, a német követség tagjai, fasiszta jelvényes olaszok, a francia nagykövet, a japán ügyvivő és a európai és tengerentúli államok diplomatai.

A Foreign Press Association lengyel elnöke, dr. Litauer mellett karcsun és elegánsan Anthony Eden, a brit külügyminiszter ül, a másik oldalon ragyogó megjelenésű felesége. Mrs. Edent egy tömzsi szakállas ur szórakoztatja, akinek okos, ravasz szeme

különös ellentétben áll a szlávos vágásu brutálisan ható fejjel: ez Majszk, a Szovjet sokat emlegetett londoni nagykövete.

Itt van a németbarát Lord Lothian és a public-school nevelés minden könnyed természetességével Attlee őrnagy, az angol szocialisták vezére. Mellettiük, körülöttük újságírók a világ minden részéből. A világsajtó legjobb nevei. Szélső baloldali franciák egy asztal mellett horogkeresztes németekkel. Mindent egybevetve, pártállás, világnézet, politikai célkitűzések tekintetében: tarkább, érdekesebb társaság alig képzelhető, mint a londoni Savoy frakkos vendégserege. És ezt az érdekes nemzetközi összejövetelt egy ember, egy beszéd, az angol demokrácia ünnepevé avatta.

Egy angol külügyminiszter, aki mer fiatal lenni

Mindannyian, akik már számtalanszor hallották Edent a parlamentben vagy a Népszövetség fóruma előtt és egyéb nemzetközi tanácskozásokon, csodálkozva néztünk egymásra. Mintha egy más ember állna előttünk, nem a szinte bántóan óvatos, kimértan hívós, minden szót százszor is megfontoló diplomata, akinek eddig az angol külügyminisztert ismertük. Lehet, hogy az újságíró-bankett szabadabb levegője tette, lehet, hogy a hitvallásra készítő alkalom (hiszen ez volt Eden első megszólalása egy sorsdöntő új esztendő beköszöntése óta), lehet, hogy felgyülemlött érzelmek és gondolatok kényszerítő ereje, de akár így, akár úgy Anthony Eden őszintébb, embeibb, lelkesebb és lelkesítőbb volt, mint bármikor.

Máskor úgy éreztük, milyen tudatosan öreg Anglia fiatal külügyminisztere, most egyszerre ráeszméltünk, milyen nagyszerűen fiatal az öreg Anglia külpolitikájának legfőbb irányítója. Ezen az emlékezetes banketten Eden fiatal mert lenni a fiatalág minden szintvalló idealizmusával. Mesterien felépített beszédének szuggesztivitása jövőépítő életerében csillogtatta fel azokat az eszméket, melyeket másutt új áramlatok bővítő ében már idejéltmulta vénnek, koporsóra éretnek ítélték. A demokráciát, a polgári élet kiegyenlítő nyugalomát, a konfliktusokat békésen kiküszöbölő együttműködést hirdette Eden, azt a vakmerően „gyáva“ életfelfogást, mely szembehelyezi az „ágyu fontosabb, mint a vaj“ tételével a megengedhetetlen felismerést, hogy az emberiségnek inkább vajra, mint ágyukra van szüksége.

„Mi a szabadságot hagyjuk örökségül gyermekeinkre“

Szinte kereste pillantása a Szovjet nagykövetének tekintetét és végigsikoltott a jobboldali diktatúrák diplomatai és újságírói között, amikor — anélkül, hogy más rendszereket támadott volna — a parlamentáris demokrácia fennsőbbrendűségét tárta fel néhány történelmi erejű mondatlall.

„Mi kincséknél őrizzük parlamentáris demokráciánkat és minden erőnkkel felsorakozunk mögéje, mert hiszünk abban, hogy ez az állami élet számára gyakorlatilag a legalkalmasabb rendszer. A demokrácia nem valami elméleti doktrína, melyet íróasztalok mellett agyaltak ki, hanem az emberiség egységbe foglalója. Azt mondják, hogy a demokrácia nem heroikus, de Európa most egy „heroikus korszak“ küszöbére érkezett.

Jó, legyünk ha kell, „heroikus“-ak, de tekintjük Európát az élni és nem a meghalni akaró héroszok hazájának. Mi abban a nyugodtabb heroizmusban hiszünk, mely elismer minden más nemzetet és minden más hitet és mely a többi fajokkal és más meggyőződésekkel való együttműködést hirdeti.

A fájdalmaik kifárasztják a szívet

— Ugy fáj a derekam, hogy már alig bírom!

— Szeretném hamar megszabadulni a fájdalmaiktól? Dörzsölje be a helyét Carmol-lal!

*) Carmol a legjobb bedörzsölő szer megfázás, gripa, reumatikus fájdalmaik és láz ellen. Ára üvegenként 22 lej. Kapható gyógyszerárakban és drogériákban

mint a világ jólétének egyetlen biztos alapját.

A politikai demokráciát gyakran valami suta félutnak vélik a jobb- és baloldali diktatúrák között. A demokrácia azonban nem félut, hanem elejétől-végig egy — másik ut. A demokrácia nem a szélsőséges rendszerek elől való passzív visszariadás, hanem — pozitív, alkotó hit.

Az angol alkotmányosság szelleme a múlt században egyik legjelentősebb, bár láthatatlan exportteikünk volt. Atültették ide is, oda is. Sokhelyütt azonban, talán mert a talaj volt alkalmatlan, vagy mert még gyenge cserje korában kitepte a kegyetlen vihar, nem tudott kivirágozni. Mi azonban nem vészítettük el beléje vetett hitünket és nem is fogjuk sohasem elveszteni.

Mi a szabadságot hagyjuk örökségül gyermekeinkre — és elvárjuk, hogy époly önfeláldozóan védjék és őrizzék meg, mint

REUMÁT. HÜLEST. NEURALGIKUS FÁJDALMAKAT

meg fáj a KRONIKUSJAK

Togal

és meggyógyítja a

ahogy apáink tették és tesszük legjobb tudásunk szerint mi is.

A szabadság őrzése munkát és önfeláldozást követel. Mi azonban ebben a szabad országban békeidőben senkit sem kényszerítünk arra, hogy szolgálja hazáját, viszont elvárjuk mindenkitől, hogy megtegye kötelességét. Nelson híres hadiparancsa a trafalgar-i csatában egyszer és mindenkorra kifejezte az angol álláspontot: „Anglia elvárja, hogy mindenki megtegye kötelességét.“ Mi angolok nem kényszerítünk — csak „elvárunk...“

Ami a hivatalos szövegből kizaradt

A nagy beszéd külpolitikai megállapításai már részben ismeretesek. A hivatalos szövegből kizaradt egy nagyon érdekes és megszívlelésre méltó passzus. Lehet, hogy Eden, akire a minden pontnál kirobbanó tapsvihár szemmelláthatólag nagy hatást tett, ezt a mondatot csak „ögtönözte. Amikor arról beszélt, hogy a világnak döntenie kell a békét biztosító együttműködés és az egész európai civilizációt rombadöntő háborus katasztrófa között, emelt hangon kijelentette, hogy ez a döntés nem 1938-ban, vagy 1940-ben lesz, mint ahogy ezt a politikai augurok jóslják, hanem Európa sorsa végérvényesen 1937-ben dől el!

„Mi nem hiszünk a konfliktusokban, a mi hitünk az együttműködés. Az emberiség életstandardjának emelése, ez a mindennél fontosabb cél az együttműködés révén érhető el. Bizalmatlanság, gyűlölet, fegyverkezés csak pusztulás felé vezethet. Politikai biza-

lom nélkül Európa gazdasági újjáépítése lehetetlen“ — hangsúlyozta Eden.

Rendkívül érdekes volt, amikor a lázasan fegyverkező Anglia külügyminisztere szenvédelesen kikelt a fegyverkezési örület ellen.

„A brit nemzet nem akar pénzt áldozni fegyverekre, de a mostani helyzetben nem tehet mást, minthogy nemzeti biztonság érdekében konok elszántással gondoskodik védelméül. Nem ez az ut azonban, amelyen szeretnénk továbbhaladni. Mi ismernék ennél jobb utakat. Mi határozottan többre becsüljük a vajat, mint az ágyukat és arról szeretnénk gondoskodni, hogy mindenkinek legyen vaja, de senkinek se legyen szüksége ágyura.“

Tapsvihár fogadta a vajúró és az ágyuról szóló megállapítást

„We definitely prefer butter to guns“, ez a különös nyomatékkal hangsúlyozott mondat pont ellenkező értelmű variálása volt bizonyos német beszédeknek és így kétszereesen figyelemreméltó, hogy a percekig tartó tapsviharból, mely e szavak nyomán végigzúgott a hatalmas terven, ugyszólván az egész diplomáciai kar is kivette részét.

A nemzetek gazdasági elzárkózásának útját — a fegyverkezési verseny további fokozását megkapó nyíltsággal — az öillet útjának nevezte. Angol államférfiaknál szokatlan patósszal, a benső átélés patósszával, fejezte be Eden beszédét. Utána még több beszéd hangzott el, de a londoni bankett előkelő vendégserege mindvégig az angol külügyminiszter beszédének felejthetetlen hatása alatt maradt.

Antonescu Litvinovval tárgyalt Genfben Románia és Oroszország viszonyáról

Miről tárgyalt a népszövetségi tanács tegnapi ülésén

Genf, január 23. (Rador.) A népszövetségi tanács tegnapi nyilvános ülésén azzal az elvi kérdéssel foglalkozott, hogy a hágai nemzetközi döntőbíróóság elé utalandó konzultatív véleményezési kérésekhez egyhangu szavazatra van-e szükség, vagy pedig elegendő a szótöbbség? Victor Antonescu hosszú exposéban ismertette Románia és a kisantant államok nézetét, mely az egyhangu szavazatot tartja helyesnek. Az angol megbízott és a tanácselnök hoz-

zászlóalása után a kérdést a népszövetségi alapokmány alkalmazása ügyében kiküldött bizottság elé utalták.

Mialatt beszédét angolra fordították, Victor Antonescu elbeszélgetett Yvon Delbos francia külügyminiszterrel.

Genf, január 23. (Rador.) Tegnap délelőttben Antonescu Litvinovval tárgyalt a két ország viszonyairól, majd Purics és Szubotics jugoszláv, valamint Jizerski csehszlovák megbízottakat fogadta.

Lemondott a japán kormány

A hadügyminiszter intranzigens magatartása buktatta meg a Hirota-kormányt

Katonai diktatura következik Japánban?

Tokió, január 23. (Rador.) A Hirota kormány lemondott. A lemondást a hadügyminiszter intranzigens magatartása idézte elő. A hadsereg ugyanis a hadügyminiszteren keresztül a parlament feloszlását követelte, vagy azt, hogy a következő két feltételnek tegyenek eleget:

1. Az összes pártok formálisan kérjenek bocsánatot a kormánytól.
2. Hamada képviselőt, a Minsei-to párt tagját, aki csütörtöki interpellációban élesen támadta a hadsereget, zárják ki a parlamentből.

Hamada ismeretesen tiltakozott az ellen, hogy a hadsereg évről-évre mind nagyobb hiteket kér, ami túl nagy terheket rak a japán nép vállaira. A kormány ezeket a kéréseket elutasította és inkább lemondott.

Tokió, január 23. (Rador.) Idegen politikai körökben azt állítják, hogy ha a mikádó elfogadja a hadsereg kéréseit, az annyit jelentene, hogy a pártkormányzat Japánban teljesen lehetetlenné vált. Az országot ez esetben tényleges katonai diktatúrának vetnék alá.

Február 4-én lesz a **Goldmark szimfónikus koncert**

Vezényel: Boskovics Sándor.

a Davila Színházban
A koncert szólistája:
Fejér Sándor
hegedűművész

Beethoven: VII, Bruch: G-moll koncert, Bloch—Boskovics: Baál Sém, Enescu: Rhapsodie roumaine I.

Selyemszalaggyár
I. SORKES

BUCURESTI. Str. Episcopul Radu 54. Telefon: 229.69.

Állandó készletben a következő szalagárak: Mútaft, nemzetiszínű szalag, Atlas, mosható férfi Pípps. Övkeménységek csontozattal, vagy anélkül. Kívánatra szinkártya és árjegyzék.

SPORT

Veszélyben a Telefon Club
jégshoki bajnoksága

Telefon Club—Jahn 1:1 (1:0, 0:0, 0:1)

Cernauti, január 23. A jégshoki Nemzeti Bajnokság keretében tegnap Cernautiban a Telefon Club csapata, amely eddig a bajnokság esélyese volt, a jóval gyengébb Jahn-nal mérte össze erejét. A mérkőzés eredménye meglepő: a Telefon Club nem bírt ellenfelével és csak nehezen bírt egy pontot megmennteni annak dacára, hogy a vezetőgőtt 6 szerezte meg. A mérkőzés eredménye 1:1 (1:0, 0:0, 0:1) volt. A gólokat Pana (Telefon Club), illetve Weber ütötték.

A mérkőzés után a jégshoki Nemzeti Bajnokság állása a következő:

Dragos Voda	4	4	0	12	3	8
Telefon Club	4	3	1	0	10	2
Jahn	6	2	1	3	6	10
Universitatea	6	1	0	5	6	13
CS M. Ciuc	3	1	0	2	3	7
Bragadiru	1	0	0	1	0	2

Mint a fenti kimutatásból kiderül tehát, a Telefon Club leszorult vezető helyéről, amelyet egy pont előnyrel a Dragos Voda foglalt el. Az elsősg kérdése egyébként végleges ma este dől el, amikor a Telefon Club Cernautiban a Dragos Vodával mérkőzik. Ha a Dragos Voda győz (ami valószínű, minthogy a Telefon Club külföldi mérkőzéseit következében fáradt), a Telefon Club buscut mondhat az idei jégshoki bajnokságnak, amelynek a küzdelem kezdetén jogos esélyese volt.

Még lehet Budapesten bajnok-torna,
de a Hungária nélkül

Csaj, január 23. (Az Uj Kelet tud.) Mint annak idején közöltük, husvitra magyar labdarugókörök igen érdekes programot terveztek. Eszerint a Hungária és Ferencváros bevonásával meghívják a középeurópai államok bajnokait körmérkőzésre, amelyek között Románia bajnoka is helyet foglalna.

Közben a Hungária tárgyalásokat kezdett osztrák sportkörökkel közös husvéti torna rendezése ügyében, ezek a tárgyalások pedig tegnap eredményre is vezettek. A Hungária — ez végleges — Bécsben husvétitornán vesz részt, amelyen rajta kívül a prágai Sparta, az Austria és Rapid alkotják a négyes mezőnyt.

A Ferencváros azonban nem ejtette el a Budapestre tervezett bajnoktorna tervét. Tárgyalásokat folytat az Ujpesttel, hogy közösen rendezzék meg husvétkor a tervezett körmérkőzést. Minthogy pedig a torna alig veszt érdekességéből, mert a Hungária helyett az Ujpest játszik, meg van a remény rá, hogy a tervezett tornát Budapesten husvétkor megrendezik.

Auer a bucaresti FC Rapid játékosai maradt. Bucarestből jelentik: Napok óta szó van arról, hogy Auer, az FC Rapid Budapestre szerződötött játékosát ismét Budapestre távozzék, ahol a Phöbus tagjai sorába lépne. A tervből azonban aligha lesz valami, minthogy a bucaresti csapat 7000 pengőt, több mint kétszáz ezer lejt kér Auer szabadátvételért, amely összeget a Phöbus nem tudja adozni, bár a játékosra szüksége volna. A Phöbus két bucaresti mérkőzést ajánl költségmegtérítésért. Az FC Rapid egyébként értesítést küldött Auernak Budapestre, hogy jöjjön haza, mert kezdetét veszik a tavaszi szezonra való előkészületek.

ÖTVEN METERES SIUGRAS ROMANIA-BAN! A Brasov melletti banloci ugrásáncban, a BTE által rendezett verseny keretében két versenyző olyan teljesítményt nyújtott, amely egyedüli Romániában. Dressnaud 55 méter 53 centimétert, Godry 50 métert ugrott.

Görögország rendezi a Balkaniádat. Athénből jelentik: A görög labdarugószövetség ülést tartott, amelyben elhatározták, miszerint vállalják a Balkán labdarugótorna rendezését. A hír annál is inkább érdekes, minthogy pár nappal ezelőtt Törökország vállalkozott a torna megrendezésére, miután annak rendezését senki sem akarta vállalni. Görögország a tornát november végén, illetve december elején rendezné. Az újabb változás ügyében folynak az érdekeltek között a tárgyalások.

— A serdülő ifjúságnak adjunk hetenként legalább egyszer reggel felkeléskor egy-egy kis pohárnyi természetes „Ereene József” kesze-üvizet, mert gyomor-, bél- és vértisztító hatásának, fiuknál és leányoknál egyaránt, igen fontos eredményeket köszönhetünk. Az orvosok ajánlják.

KÖZGAZDASÁG

Gazdasági hetiszemle

— Banati levél —

Timisoara, január 23. (Az Uj Kelet tud.) A vezető banati bankok köréből nyert információk szerint, az itteni pénzügyintézetek betétállománya olyan növekvő tendenciát mutat, most az év elején, amilyenre csak a jó, konjunkturalis években volt példa. Ez a körülmény, természetesen, a bankokat is fokozottabb üzletkötésre serkenti s egyúttal azt is maga után vonja, hogy a hitelkereteket is a tőkekapcsolatnak megfelelően ki kell a bankoknak bővíteniük.

Az új hitelkeretek megállapításával és általában az új banktörvény tervezettel kapcsolatosan az elmúlt napokban igen érdekes beszélgetést folytattunk az egyik itteni bank vezetőjével, aki többek között a következőket mondotta:

— Az új banktörvénytervezet főleg a hitelélet újbóli stabilitását célozza s a törvényhozó, ügylátszik, vissza szeretné varázsolni azokat az időket, amikor az ugynevezett jó bonitású emberek adtak pénzt az általa kért és megszabott terminusra. Nagyon nehéz munkáról van szó s azt is mondhatnánk: ez már kivülcsik a törvényhozó akaraterején és beletartozik a gazdasági élet természetes, — de semmiesetre nem mesterséges — kialakulásának menetébe.

A konverziós időszak után — meg kell állapítanunk — úgy ahogy normalizálódtak a viszonyok és ennek megfelelően ki is alakult az a hitelrendszer, melyben ma benne is vagyunk. Ez a hitelrendszer csak rövidlejáratú és kimondott mobil hitelekre szorítkozik. Maximum három hónapra van szó, mely idő alatt a kereskedő, a gyáros, tehát a pénzügyénylő a kölcsön kapott összegek alapján be kell szerezze és el kell adja az immár feldolgozott árut. Nincs tovább, mert a kapott kölcsönt likvidálni kell a három hónap után. Ez a körülmény kétségtelenül a rapid, de egyben a biztos üzleteknek az alapját vetette meg. Mert ha nincs hosszú lejáratú hitel, elmarad a pénzzel való spekulációs lehetőség is. Nem lehet nagy investíciókba belobcsátkozni és nem lehet az árut sem spekulációra tartani.

— Összegezzük: az ipar és kereskedelem részére megfelelő tőke áll a rendelkezésére. A falusi lakosság pillanatnyilag nem tart igényt hitelekre, marad tehát a városi lakosság, az ugynevezett polgárság, mely kétségtelenül súlyosan megérzi a mai hitelviszonyokat, illetőleg még helyesebben: hitelhez csak körülményesen, vagy

egyáltalán nem tud hozzájutni. A polgárság helyzetén nem igen fog azonban segíteni az új törvény, mert hiszen a gazdasági életet nem lehet törvénnyel semmilyen más színre festeni, mintahogy megváltoztatni sem lehet. Az elmúlt egy-két esztendő, nyilvánvaló, jó volt a pénzügyintézetek szempontjából. Már most, ha ez a folyamat tartani fog, nem következnek majd be kilengések, a polgárság hiteligenye is normalizálódni fog.

A gabonapiac hírei

A gabonapiacra a vételkedv az utóbbi napokban érezhetően ellanyhult. Ez a lanyha irányzat pillanatnyilag nem nyilvánul meg az árak csökkenésében. Az árak ugyanis ezidő szerint tartják magukat, sőt: korábbi jelentéseinkkel szemben ezúttal néhány pontnyi áremelkedést könyvelhetünk el. Az előbb említett lanyhaság inkább abban nyilvánul meg, hogy az árak felfelé ivelése megakadt, ami magától értetődően, az áru iránti kereslet csökkenésével áll szoros összefüggésben.

A lanyhaság abban leli magyarázatát, hogy a dunai hajózás most valójában szünetel, ez pedig megakadályozza a Bega-csatornán való slepp-usztatását is. Vagyis: a vizen való nagyobb méretű szállítás belátható időn belül szünetel. Ami aztán az árak további kialakulását illeti, általában az a vélemény, hogy ebben a tekintetben csak további szilárdulással lehet és szabad kalkulálni. Többek között mostanában Németország 12 ezer vagon román buza megvétele iránt érdeklődik, ami a szezon második felében nagyon jelentékeny kvantum és amely alkalmas arra, hogy az árakat kedvezően befolyásolja. Ez a 12 ezer vagon még nem tartozik a lekötött üzletek sorába. Azonban az a körülmény, hogy a kormány a szóbanforgó üzlet esetében hajlandó eltekinteni az ellenérték szabad devizákban történendő fizetésének követelményétől — az üzlet hamarosan perfektuálódni fog.

Gabonapiac: Timisoari relációkban a következő árakat jegyzik: 78 kilós buza 450, 79—80-as 455—460, továbbá tengeri 240, zab 270, takarmány árpa 320, tavaszi árpa 350, muharmag 400, napraforgó 450, tökmag 650, végül lucernamag 3200 és lóheremag 2600 lej métermázsánként.

Lisztpiac: A liszt piacon nem könyvelhetünk el különösebb eseményeket. Az árak viszont a következők: nullás liszt kismalmi 860, illetőleg nagymalmi 880, to-

A higienia csodája!

amely minden más gumit háttérbe szorított, az új, garantált és feltétlenül megbízható, selyemvékony, nem érezhető: PRIMEROS BRILLIANT EXTRA PRIMISSA.

vábbá: 4-es 780—800, 5-ös 750—760, 6-os 690—700, valamint korpá 260—270 lejszákkal együtt százkilónként.

Allatpiac

A banati és arad megyei állatexport kereskedelmet ezidő szerint igen fontos momentum érdeklí és érinti igen közről. Az egyik a román állatexportöröknek pillanatnyilag 50 millió csehekrona befagyott követelésük van Csehországban. Már pedig ebből az összegből 20 millió csehekrona a timisoari és aradi állatkereskedőkre esik. A másik egy valenciai nagy huszter ajánlata, melyet Aradra küldött és melynek alapján 150 ezer szarvasmarha megvételének lehetősége iránt érdeklődik.

Mind a két momentum igen fontos a banati állatexport szempontjából. A befagyott cseh követelések miatt az itteni állatexportkereskedelem sok kinnal-bajjal tudja csak további üzleti tevékenységét folytatni. Állandó hitelt kell igénybe venni és a kölcsön kapott pénzért kamatot kell fizetnie, ami aztán a cseh üzletre belkalkulált nyereséget állandóan morzsolja.

Ami viszont a spanyol üzletet illeti, ez olyan hatalmas méretű, hogy ha létrejön valóban páratlan lehetőségeket nyit a romániai állatexport számára. Figyelembe kell ugyanis vennünk, hogy Románia múlt évi szarvasmarha exportja 37.526 darab állatra rugott, amivel szemben a spanyol ajánlat közel ötszöröse a tavalyi összexportnak. A spanyol üzlet egyedüli szépség hibája, hogy a valenciai cég ajánlatában kiköti, hogy a szabad devizában fizetendő árut csak a kormánycsapatok birtokában levő valamely kikötőben veheti át. Ez tehát azt jelenti, hogy a román exportör vesztelére kellene megközelíteni a spanyol kikötőt. Ugy értesülünk, hogy az ajánlatra sürgősen azt a választ küldötték, hogy az üzletből csak az esetben lehet üzlet, ha a spanyol cég az árut valamelyik romániai kikötőben veszi át.

Mindenesetre Aradon és Timisoaran egyforma érdeklődéssel várják most a valenciai cég válaszát. (f. m.)

RÁDIÓ MŰSOR

Vasárnap, január 24.

Bucaresti. 7.30: Reggeli torna, hírek, hanglemezek. 11.30: Harangszó, egyházi beszéd. 11.50: Egyházi ének lemezek. 12.50: Dinicu zenekar. 19.10: Motzoi zenekar. 20.30: A nemzet órája. 20.50: Carmen énekar. 21.15: Hangjáték. 22.30: Hírek. 22.55: Rádiózenekar.

Budapest. 19.30: Hírek. 11: Katolikus istentisztelet, beszél Hetényi Gyula. 12.15: Evangélikus istentisztelet, beszél Magocs Károly. 13.30: Cigányzene. 14.45: Hanglemezek. — 16.50: Farsangi parádé. 18.05: Rádió szalonzenekara. 19.10: Jazz zene. 21.20: Budapesti hangversenyzenekar. Közben magyar-lengyel műsorcsere. 22.50: Hírek. 23.25: Cigányzene.

Hétfő, január 25.

Bucaresti. 6.30: Reggeli torna, hírek, hanglemezek. 13.10: Lemezek. 14.10: Hírek. Utána hanglemezek. 15: Hírek. 18.15: Skandináv dalok. 19.10: Bobescu vonósangy. 20.05: Rádiózenekar. 22.05: Könyvek és folyóiratok. 22.30: Hírek. 22.45: Petele Mia énekel, majd vendégül zene.

Budapest. 7.45: Torna, hanglemezek. 11: Hírek. 13.05: Gordonka-zongora hangverseny. 13.40: Hírek. 14: Katonazene. 15.40: Hírek. 17.45: Hírek. 18.30: Hanglemezek. 21: Filharmoniai hangverseny, közben 22: Hírek. Előadás után kb. 23.15: A magyar ökölvívőbajnokságok döntőjének közvetítése.

HIRDETÉS AZ ÜZLET LELKE:

HIRDESEN AZ UJ KELETBEN

HAR ZION HAR CARMEL

Egyedül hajójárat, mely palesztinai lobogóvalat közlekedik Románia és Palesztina között. Rendszeres utas- és áruszállítás.

A legközelebbi hajóindulások Constantából Haifaiba:

Har Carmel	január 28	Har Carmel	február 11
Har Clon	február 4	Har Zion	február 18
		Har Carmel	február 25

Jegyek kaphatók az

Uj Kelet utazási osztályánál

„Kedem” utazási iroda

transzilvániai és banati vezérképvisleténél.

Teherszállítási ügyekben a

Lazar Bercovici Constanta

vezérigénység szolgál felvilágosítással. Casuta Postala 65. Tel. 174. Táviratcim: Bereola

Kesztyűs kézzel

írja: Fekete Tivadar

Mint a minta!

A múlt héten, pénteken, Himmler, a német birodalmi rendőrség főnöke, a berlini rádióban szerényen, de öntudatosan, finoman, de gyakorlati élel, könnyedén, de szakzerűen állapította meg, hogy a német koncentrációs táborok igazán „mintaszerűek.” A főnök hangja lelkesen és biztatóan csengett; majdnem étvágygerjesztően csettintett hozzá a nyelvével, szinte az intézmény fizikai gyönyörét élvezte ki, a mikrofon előtt, egy karszékben. Mintaszerű, — mondotta büszkéskedéssel, minthogy az ember egy gazdasági tehénistállót dicsér, agrárius önzudattal. Berlinben bizonyára tudják, hogy mi ezekben a koncentrációs táborokban a mintaszerűség. Miután, — természetesen, — minden államnak, előbb-utóbb, szüksége lesz néhány ilyen koncentrációs táborra, a leghevesebb, hogy a már bevált német rendszert másoljuk le. Eine offerte, die freibleibt.

Ez az érzésünk, hogy a táborban különbözően a puccsek lehetnek kívánatosak. Nemkésőbb felelt izlésről tanuskodhatnak a csajkák, a melléképületek, a fürdőszobák, a magánzárkák ventilátor-beendezései; de rendkívül izlések lehetnek az evőszekők is, amik nem szurnak és nem vágnak, mert erre a célra a táborok más, mintaszerű fegyvereket használnak, általában. Példaadó lehet a könyvtár, a munkaterem, a reggeli kórséta és a tábori barakkok „sachlich” konstrukciója, valamint az éjszakai világítási határok, s a sötétebb kis szobák, nappali használata. Rendkívül mintaszerűek a táborok szöges drótkerítései, villanyárammal szegélyezve. S barátságosabb porkolábokat, vagy kedvesebb őrséget, mint amilyent — képzeletünk szerint, — egy ilyen tábor építésére és épségbentartására a Himmler-féle felügyelet kirendel, el se tudunk képzelni. Igazán, inycsiklandó!

A régi monarchia egyik híres fiúmei kormányzója, Nákó Sándor gróf, San-Nicolaus-Marén, olyan mintagazdaságot rendezett be, aminek igazán csodájára jártak a külföldi szakértők és földbírtokosok. A Mária Terézia-korabeli finom ivelésű, fehér kastély közvetlen közelében, a remek park bejáratától alig pár lépésnyire, külön épületet emelt a 16- és tehén-istállókhoz. Megvan-e még ma is, épségben, ez az álom-istálló, vagy istálló-álom, nem tudom: de néhány évvel ezelőtt, ebben a bányási sváb községben járván, még betértem egy kis történelmi „cecle”-re az istálló-palotába. Az épület megmaradt; a kastélyban laktak is, gondoltam; csak a régi löstállóból fogyott el az állomány. Ló, vagy tehén: nem tudom, de mindegyiknek külön, csempézett kis boxa volt, fehér, kék és téglavörös színekben, igazán saját villanykörtével, saját alumínium-vályuval, s hogy a rend, s az adminisztráció se tévedjen, egy-egy ilyen box felett, a falban, még elmosódottan ott fakult az illetékes állat névjegye, vagy, mondjuk, fejlappja. „Csillám”, — így szólt az egyik; vagy „Fakó”, vagy „Janika”; sőt emlékszem egy névre, az egyik nagyobb istálló-sleeping-room felett, ami bizonyosan egy tehén-házaspár becézését jelentette: „Gönzöl és Tünde”, s egy másikra: „Bibiresók”. Gyönyörű. Bizonyosan ilyen adminisztrációja van a koncentrációs táboroknak is. A puccs felett, katonásan, a koncentrációs neve: „Bibiresók”. Vagy, esetleg, „Ossletzky.”

Szóval, van már ilyfajta mintánk. S ezzel a nyugodt érzéssel eltöltve és felmagasztosulva, szép jövő villan fel előttünk. Egy-egy ilyen mintaszerű koncentrációs-táborban Németországban bizonyára ott térferegnek a személyi minták is, szerintük, megint, érték nélkül.

De messzi-ől hallván a megelégedett örömlismerést, amit Himmler főnök ur át az

intézményes koncentrációknak rádiós dicsőretével, mégis úgy érezzük, hogy a mintaszerű keret méltatlan a bennlakáshoz. Egy hatalmas nemzet legjobb intellektusai vagy az ország határain kívül, vagy a koncentrációs táborok dróttáin belül álmódnak, — ha van még álmuk, — a szabadságról. Elhiszszük Himmlernek, hogy e táborok mindegyike „mustergültig.” Az ájgelyzékét tudomásul vettük. Tudjuk, hogy nemsokára Európa minden részéből nagyobb rendelés folyik be az anyacéghez. A fiókok máris készülődnék. Hogy is mondják? „S maradtunk újabb árajánlatát várva, kitünő tisztelettel:”

Egyre borzalmasabb arányokat öltenek az amerikai áradások

Tizenkét államban pusztítanak a megáradt folyók. Százhuszonöt ezer ember vált hajléktalanná

Newyork, január 23. (Rador.) Az áradások mérete növekvőben van. A Közép-Nyugaton 20 ezer ember maradt hajlék nélkül. Tizenhárom ember életét veszítette.

Az áradás által legjobban fenyegetett városok: Cincinnati, Louisville, Pittsburg és Portsmouth. Ez utóbbi városban 43 ezer ember el van szigetelve a víz közepén. Roosevelt elnök utasította a katonaságot, hogy vegye ki részét a mentési munkálatokból.

A newyorki meteorológiai intézet jelentései szerint az esőzések nem fognak megszűnni rövidesen. Az áradások mind nagyobb méreteket öltenek. Eddig 12 államban pusztítanak a megáradt folyók. 125 ezer ember vált hajléktalanná. Az anyagi kár meghaladja a 15 millió dollárt. A közlekedés számos helyen megszakadt. Cincinnati és Louisvillében a lakosság állandó riadókétségben van. A kentuckyi börtönt elöntötte a víz. 2900 rab dolgozik a víz kiszivattyuzásán. Az indianai Aurora város háromnegyedrészé viz alatt áll.

NATHA HÜLES
ELLEN
NEURALGINE JURIST

Brüsszelben letartóztatták Jouhaux, a francia munkásszövetség elnökének fiát

A valenciai kormány javára elkövetett fegyvercsempészési ügybe keveredett Paul Jouhaux

Brüsszel, január 23. (Rador.) A belga rendőrség tegnap érdekes fogást csinált. Letartóztatta Paul Jouhaux-ot, a francia központi munkásszövetség elnökének és a népfrent franciaországi vezetőségi embeérének fiát. A fiatal Jouhaux a valenciai kormány javára elkövetett fegyvercsempészésbe keveredett. A Havas rámutat ar-

ra, hogy Léon Jouhaux, a letartóztatott apja, teljesen távol áll az ügytől. A fiatal Jouhaux-val együtt letartóztattak egy Gastan nevű Párizsban lakó spanyolt és egy hölgyet, akinek nevét nem közölték a sajtóval. Mindhárom letartóztatottat a St. Leonard börtönbe vitték.

A cluji joghallgatók emlékirata a dékánátus előtt

A jogkari tanács jogtalannak nyilvánította a diákság követeléseit

Cluj, január 23. Alig állott helyre a rend a cluji egyetem orvosi fakultásán és most a jogi fakultáson támadt elégedetlenség a diákság körében. A jogszigorlók emlékiratot intéztek a fakultás dékánátusához, amelyben kérték, hogy tegyék lehetővé a februári vizsgatételt azon jogszigorlók számára, akik nem tudták letenni összes vizsgáikat az elmúlt év végéig. Ugyancsak kérték, hogy a jogszigorlók mentesék fel a beiratkozás díjának fizetése alól.

A jogkari tanács foglalkozott a diákok emlékiratával, amelynek pontjait jogtalanul találták és ezért visszautasították. Tegnap délután négy órakor gyűlést tartott a joghallgatók diákegyesülete, amelyen dr Ia-

cob Lázár képviselte a tanári kart. A jelenlevő tanár ismertette azokat az indokokat, amelyeknek alapján a jogkari tanács elvetette a diákok emlékiratát. Ezután a diákság elhatározta, hogy újabb emlékiratot szerkeszt, amelyet diákküldöttség útján eljuttatnak dr Emil Hatjeganu dékánhoz.

— A cluji zsidó iparosok agymenháza javára a „Regal” bar tulajdonosai f. hó 24-én, vasárnap délután 4 órai kezdettel nagy műsorral egybekötött teadélutánt rendeznek. Kérik Cluj város zsidó társadalmát, hogy ott minél nagyobb számban megjelenjen szíveskedjék.

TEGYE ISMÉT VONZÓVÁ MEGSÁRGULT FOGAIT
Kolynos ugyanazzal a hatással van az elszíntelenedett fogakra, mint az ékszerész csiszolója a fénytelené vált ezüstre. Sőt kétszer annyi ideig tart, mint a közönséges fogkrémek, mert felannyit kell a fogkefére kenne. Próbálja meg a Kolynost.
Tekaróskedjék. - Vegyen negy tubust 015

KOLYNOS DENTAL CREAM

Csempében, villanykörték alatt, tejbe-vajba fűrésztve, a Nákó-féle istállóknak egykor értékes minták bögtek: — állatok. S a mustergültig német koncentrációs táborokban is ott hemperegnek a mai puccstöltelkek és szögesdróttabák, ezuttal csak érték-telen minták.
Emberek.

Nem akarnak vágni az aradi mézárosok, mert túl alacsonyoknak tartják a maximális árakat

Arad, január 23. (Az Uj Kelet tud.) Az aradi mézárosok és a város időközi bizottsága között napok óta erős ellentéteket idézett elő, hogy a város a mézárosok szerint nagyon alacsonyan maximálta a husárakat. A mézárosok most úgy határoztak, hogy hétfőtől kezdve megszüntetik a vágást. Utleteiket nyitva tartják, miután a törvények értelmében a mézárosok nem sztrájkolhatnak, nem hajlandók azonban a mai árak mellett állatokat vágni, azzal az indoklással, hogy nem tudják ilyen áron beszerezni a szükségeseket. A vágatási sztrájk híre nagy riadalmat keltett a városban.

Január 25. Január 25.

Román Opera AIDA

Radames szerepét a híres osztrák tenorista **Hans Joachim Heinz** énekl.
Jegyek kaphatók a „Románia Artistica” színházi ügynökségnél Piața Unirii és az Opera pénztáránál.

— NAGY PALESZTINA-MITING ORADEAN. Kedd este 9 órai kezdettel nagyszabású Palesztina-mitinget rendeznek az oradeai zsidó testületek a városháza dísztermében. A miting keretében dr Marton Ernő, az Uj Kelet főszerkesztője és Moritz Geiger, a Keren Hajjeszód jeruzsálemi főirodájának delegátusa tartanak beszédeket. Előadásaiukban rá fognak világítani mindazon kérdésekre, amelyek a palesztinai országépítés mai helyzetét és holnapi sorsát érintik. A miting iránt óriási érdeklődés nyilvánul meg.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

K. Z. Alesd. Sziveskedjék a Palesztina Hivatalhoz fordulni. Címe: Oficial Palestinean Timisoara, Piața Plevnei No. 8.

Önműködő vezetéket
Készít villamos árammal magánházakba, gazdaságokba, üzemeknek MARKO mérnök CLUJ, Calea Regele Ferdinand 43. Telefon: 453.

...ja!
...be szori-
...enél meg-
...érezhető:
...RA PRI-
...-760, 6-os
...-270 lej
...Allatpiae
...export ke-
...fontos mo-
...özléről. Az
...nek pilla-
...befagyott
...Már pe-
...csehkoro-
...reskedőkre
...y husüzem
...és mely-
...arha meg-
...klődik.
...ontos a ba-
...A befa-
...z itteni ál-
...mmal-bajjal
...ékenységét
...nybe ven-
...kamatot
...fizletre be-
...n morzsol-
...et illeti, ez
...na létrejz-
...nyit a ro-
...figyelembe
...nánia mult
...26 darab
...a spanyol
...y össz-ex-
...illi szépség-
...jánlatában
...n fizetendő
...birtokában
...át. Ez te-
...sportör ve-
...a spanyol
...ez ajánlat-
...tték, hogy
...t üzlet, ha
...vik romá-
...Timisoaran
...most a va-
...f. m.)
...OR
...retek, hang-
...fizi beszéd.
...50: Dinicu
...20.30: A
...kar. 21.15:
...Rádiózene-
...likus isten-
...15: Eван-
...ocs Károly.
...emezek. —
...rádió szalon-
...Budapesti
...yar-lengyel
...Cigányzene.
...retek, hang-
...rek. Utána
...Skandináv
...es. 20.05:
...folyóiratok
...kel, majd
...ezek. 11:
...ngverseny.
...40: Hírek.
...21: Fil-
...22: Hírek.
...ökölvivő-
...e.
...ELETBEN

A beszélő ujság

Cluj, január 23. A borbélyműhely nem beszélő ujság.
En pedig nem vagyok bolond, annak ellenére, hogy a fenti megállapítás után joggal hihető rólam.

Ülök a borbélynál, nem azért, hogy szenciacióra tegyek szert, hanem hogy szakállamtól megszabaduljak. A borbélyműhely fele hölgyfodrászat, odaátrol — egy vékony deszkafal mögül — ollócsattogás, a Dauerwelle-gép duruzsolása és sűrű, meleg levegő áramlik felém. A borbély halkán és gyorsan szánt az arcomon és édesdeden káromkodik, miközben én félfüllel odahallgatom, félszemmel pedig (mint kiderül, feleslegesen) ujságot olvasok.

Nem emberek ezek kérem. Nem olyan emberek, mint mi vagyunk. Az örökös hölgytársaság teszi, vagy a babramunka, de nem olyan emberek, mint mi vagyunk.

Kiről beszél maga? — kapom el az arcomat a kés alól.

A hölgyfodrászokról, instálom. Tessék elhinni, nem olyan emberek, mint mi vagyunk. De a hölgyek teszik, könyörgöm, retentő lények a hölgyek.

Szekánsak, ugye-e?

Hát az is. Van olyan, amelyik két hónap mulva visszajön, hogy rossz az ondolás, könyörgöm. Hogy ő el akart jönni már másnap, de dolga volt, meg efféle. Na már férfiember nem tenne ilyet, kérem!

Nem merek ellentmondani, a kés ott van a nyakamon. Ilyenkor megszűnik a szólás-szabadság. A mester meg folytatja:

Hát azt meg megtenné-e uriember, hogy a borbélyával közölje akár a maga, akár a barátai belső ügyeit. Na ugye-e nem?

Es csóválja a fejét a derék mester, jogos felháborodással.

Hát mostanig nem történt semmi, a fal mögött ülő hölgy halk hangon, de fáradhatatlanul beszél. Amint azonban a tartóshullámu gép melege jobban és jobban hatott, a meleg ugylátszik befolyásolta ónagysága hallószerveit, mert mind hangosabban és hangosabban beszélt. Az egész műhely megtelt azzal a kedves közlékenységgel, ami az asszonyok sajátja és amit agglégények bizonyos kajánssággal szoktak hallgatni, ha a véletlen úgy hozza, hogy adatik nekik is hallani.

Ez volt az a pillanat, mikor a borbélyműhely átváltozott köztisztasági üzemből városkerécsészeti közlönyre, melyből én szemfájás nélkül elolvashattam mindazt, ami a legrosszabb más baja ellenére foglalkoztatja.

Szívem — hallom — szívem, vigyázzon a multkor is belevágott a körömbe, pedig én nagyon tudom tűrni a fájdalmat.

A feleletet nem hallani. Egy pillanat mulva a duruzsolás megint megindul.

Nagyon jól mulattam, hogy Szabóné (a név hamis, de nekem nincs annyi erkölcsi erőm, mint a dauerwellézó hölgynek) hogy járt a babájával, azzal a szép magas fiúval. Nagyon szereti, képzelje kérem, egy ilyen idősebb, csunya nő, hogy be tud esni. Még butort is vett neki, az meg kártyázott, biztosan szerelmes lett valakibe, hallottam már olyat, hogy valaki ilyen reménytelen bánatában szórja pénzt, na elég az hozzá, hogy egyszer csak azon veszi észre magát, hogy lefoglalták a butorát. Ráössze Szabónét, hogy igényelje ki, az meg a bolond még erre is képes volt, hát nem meglepte?! Odament és megesküdött a bíróság előtt, hogy a butort ő vette, persze hogy megnyerte az igénypert, de nem ez a legjobb, hanem hogy...

Na, itt a borbély éppen a szivacsot nyomta hideg vízzel a fülembé, ezt már nem hallottam. Mire a hallásom kitisztult, már más elbeszélés kellős közepébe estem bele.

A kapitány esete
Nem is csoda, hogy szeretik a nők, nagyon fess, fiatal tiszt és édes dolgok történnek vele. A multkor jött hozzám a barátom, ő mesélte, igaz történet, ha olyan is, mint egy vigjáték. Egy fiatal lány apasági keresetet adott be ellene. Azzal védekezett, hogy a lányt soha nem is látta, a lány nála soha nem volt. Beadta tanának a tisztiszolgáját, az minden nap, mikor hölgylátogatója van, ott ül az előszobában egy kuckóban, mindenkit lát, az megesküszik, hogy a hölgyet nála soha nem látta.

A tisztiszolga el is jött a tárgyalásra. Ott ül a bíróság, jelen van egy csinos gépirókiaszony, bejön a tisztiszolga, nagyon meg van illetődve. A bíróság észreveszi és így figyelmezteti: „Hallod-e fiam, most te itt tanu vagy. Ne ugy vedd, hogy ez itt a felebbelőd, mert a törvény előtt mindenki egyforma. Ne merj hazudni, hallod-e, mert ha nem mondasz igazat, nemcsak az Isten bü-

tet meg, hanem öt évi kemény börtönt kapsz. Megértetted? Nemcsak pontosan válaszolj, hanem arra is ügyelj, hogy mindent megmondj, amit erről az ügyről tudsz! Vigyázz, mert baj lesz, ha nem mondasz meg mindent.”
— Erre, szívem, mi történik? A nagyon megijesztett tisztiszolga csak annyit mond:

„Igenis, elnök ur, az igazat mondom, én ezt a hölgyet soha a gazdámnal nem láttam, de ha mindent meg kell mondani — hát az a kisasszony, aki ott a gép előtt ül, sokat jár hozzánk”. Persze, tévedett a tisztiszolga, de a szegény gépirónó elájult és a tárgyalást fel kellett függeszteni.

A borbélyműhely köztisztasági üzem, nem bulvárujság. De ha még jobban elszaporodnak a fele-férfi, fele-hölgy fodrászüzemek, igazán fölösleges lesz bortoválkozás közben ujságot olvasni. (—fás)

SZÍNHÁZ-FILM

A színház bucsuelőadásai

Kedden este fejezi be második játékciklusát a színház, hogy eleget tehesen két hétre Ordeára szóló meghívásának Mielőtt azonban erre a két hétre eltávozna, még egy nagyszerű bemutatót tart. Kedden este ugyanis a budapesti Magyar Színház nagyszerű és sorozatos előadásokban színrehozott, kitünő új cigányzenés vigjátékának, a Bikfic tanár urnak lesz a bemutató előadása. Kitünő vigjáték a Bikfic tanár ur. Sok szentamentalizmus, melegség, őszinteség és szépség jellemzi. Színházunk parádés szereposztásban, nagyszerű rendezésben, a darabot méltán megillető gonddal készül a Bikfic tanár ur bemutatójára. A vigjáték főszerepeit Harmath Jolán, Fényes Alice, Beness Ilona, Czoppán Flóri és a társulat összes férfitagjai játsszák.

Vasárnap este a nagy sikert aratott Sok hűhó Emmiért van műsoron. Vasárnap dé-

után 3 óraker Denys Amiel kitünő vigjátékának a Virágzó asszonynak lesz az első olcsó helyéras előadása, míg délután 6 óraker az Eső után köpönyeg című hallatlanul mulatságos szövegű, pattogó ritmusu zenéjű új operett kerül színre.

Hétfőn este fél 9 órai kezdettel negyedszer kerül színre Anday Ernő őszinte, komoly sikert elért vigjátéka, a Harangvirág. Szerdán délután olcsó helyérrakkal Lehár Ferenc nagyoperettje, a Mosoly országa van műsoron az operettegyüttes bucsujaként s természetesen ezen az előadáson is énekel Gari Gyula a kitünő tenorista, aki az operett multheti felújításán szép sikert aratott Szu-Csong herceg szerepében.

Szerdán este a Bikfic tanár ur kerül színre másodsor s ez lesz egyuttal a társulat bucsuelőadása két hetes oradeai turnéja előtt.

HETI MŰSOR:

Vasárnap d. u. 3: A virágzó asszony. (A nagyszerű vigjáték első olcsó helyéras előadása.)

Vasárnap d. u. 6: Eső után köpönyeg. Vasárnap este 9: Sok hűhó Emmiért.

Hétfő fél 9: Harangvirág. (Negyedszer.)
Kedd fél 9: Bikfic tanár ur. (Balázs Sándor vigjátéka, a budapesti Magyar Színház ezidei legnagyobb sikerű újonsága. Főszereplők: Harmath Jolán, Fényes Alice Czoppán Flóri, Beness Ilona, Forgács Sándor, Kovács György, Tóth Elek, Jenéi János, Tompa Sándor, Csóka József, Fülöp Sándor, Lantos Béla, Borovszky Oszkár, Nagy István, Deásy Jenő, Csengeri Aladár, Rajnai Sándor, Örvössy Géza, Kudelász Károly, stb. Premierbólet 17. szám.)

Szerda d. u. 5: A mosoly országa. (Gari Gyula tenorista fellépésével, olcsó helyérrakkal.)

este fél 9: Bikfic tanár ur. (A társulat bucsuelőadása kéthetes turnéja előtt. Rendes bólet 17. szám.)

ROMÁN OPERA MŰSORA

Vasárnap, január 24 (este): Horia. (Premier)
Hétfő, január 25: Aida. (Hanz I. Heinz tenorral.)

Szerda, január 27: Soreanu-Antonescu turné.

Péntek, január 29: Piros rózsák.

Vasárnap, január 31 (este): Cigánybáró.

ROYAL MOZGÓ MŰSORA:

Ma, vasárnap délelőtt 11.20 óraker olcsó matinéelőadás: Sport és szerelem. A legszébb sportfilm.

Ma két remek film egy helyérrért: I. A csábitó. Gustav Fröhlich és Lida Baarova slágerújonsága. II. Mayerling. Charles Boyer és Danielle Darrieux felejthetetlen sikerű filmje.

EDISON MOZGÓ MŰSORA:

3 film román és magyar feliratokkal: I. A vihar. Az orosz filmgyártás remeke. Ostrovsky darabja után. Tarassowa-val. II. Karanga. Zenés bohózat. Jack Buchanan és Lily Damita. III. Híradó. Helyérrak: 10 és 15 lej. Kezdet: 3, 6, 9-kor.

Hétfőtől: Közkivánatra: Nyomorultak. Victor Hugó regénye után. Harry Baur-ral. Mindkét rész egyszerre. Román és magyar feliratokkal. Clujon utoljára. Helyérrak: 10 és 15 lej. Kezdet: 3, 6, 9-kor.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 2 lej, vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apróíróstés 20 lej. Alláskeresőknek 30 százalék kedvezmény. Apróíróstések díja előre fizetendő. Jelleg levelet csak egy továbbíttunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

Jobb családból való tanulót megfelelő iskolai képzettséggel azonnal felvesz Markus-Friedmann divatárúüzlete Sibiu. Szombaton zárva.

Kétszobás, komfortos lakást keresek lehetőleg belvárosban március, április vagy május 1-re. Címeket: Nova könyvüzletbe. Memorandulul 16, kérek.

Román, német, angol nyelvórákat adok. Cim a kiadóban.

Armatura-gyár, saját fémöntődével, transzilvániai városban oly tökenéküli közreműködő társat keres, ki elsőrangú technikai szakember, erélyes fellépésű és a technikai vezetést önállóan ellátni tudja. Ajánlatok fényképei és eddigi működési bizonyítványal felszerelve e lap kiadóhivatalához küldendők „Jövő” jelégére.

Jól bevezetett faraktárhoz társ kerestetik „150—200.000” jelégére.

20.000 lej kezdő jövedelemmel, amely azonban lényegesen emelhető, utazó benőülésre kerestetik. 40 év körüli németül is beszélő urak leveleit kettős borítékban „40 év körül” jelégére a kiadó továbbít.

Jóüzien és olcsón étkezhetünk Mihai Viteazul 10. Elekne ort. kóser étkezőjében.

Vidéki szombattartó üzlet, detail-angros, keres fűszer- és vasszakmban perfect segédet. Ajánlatok fizetési igényekkel: Löwinger Leopold Reteag.

Könyvelésben és adminisztrációban jártas

fiatal, agilis tisztviselő

azonnali belépésre kerestetik. Ajánlatok az eddigi működés feltüntetésével „Energikus” jelge alatt a kiadóba küldendők.

Utazó, 200.000 lej garanciával, rőfös- vagy rövidáruban képviseletet keres. Ajánlatok „Jó megjelenés” jelégére a kiadóba kértnek.

Rövidáru angróban szakképzett fiatal kereskedőség felvétetik. „Regina”, P. Mihai Viteazul 9.

Perfect masamód azonnali belépésre felvétetik. „Ideal”-kalapszalon Cluj, Cal. Regele Ferdinand 8.

Ortodox kóser vendéglobben kiszolgáló leányt azonnalra keres Restaurant Izsák Baia mare, Ferdinand 15.

300 értékes festményt helyszúke miatt, minden elfogadható árban kiárusítunk. Képek az árát mélyen leszállítottuk. „Pax” Cluj, Cal. Victoriei 6.

Kereskedelmi érzékkel rendelkező uriaszony 200—250 lejig társulna üzlethez, vagy ipari üzemhez. „Reális” jelégére a kiadóba.

Elsőrendű kosher-vegetárius konyha, cukrásszal egybeötve. Brisszek, lakodalmak, zsurok rendezését vállalja: Adler, Regele Ferdinand 22. I. emelet. Abonensek kedvezményben részesülnek.

Az ADOLF TEFNER

operett társulat transzilvániai turnéra jön a

Sárga árnyék és a Chasa fin Choracicrac

című szenzációs énekes színjátékokkal.

SIDY THAL

a Transzilvániában közszeregetnek örvendő primadonna közreműködésével. A darabokat

Jacob Sternberg,

az ismert költő rendez. A turné sorrendje:

Január 23—24-én BISTRITA.

Január 25—26-án Targu-Muresen a

Transylvania Mozgóban

Jegyek kaphatók Dr Erdélyi Emil Parfumeria „Ideal”-ban.

Január 27—28-án GHEORGHENI.

LOBAGOLA

EGY NÉGER ZSIDÓ ÖNÉLETRAJZA

VII. FEJEZET

— ÉS AZUTÁN CSAK EGY MARAD

A kanu. Az evezés nehéz munka. Felfedezzük a gőzöst. Csalódás a fehér emberben. A hajófenéken. Rémület. A fiuk a tengerbe ugranak. Csak én menekültem meg.

Hat napon át figyeltük ezeket az embereket, vagy lehet, hogy másokat, nem tudtuk, mert nem merészkedtünk elég közel hozzájuk. Megint megpillantottuk azt a valamit, amit én hainak néztem, újra előtűnt és mindnyájan nagyon kíváncsiak voltunk, hogy mi lehet az. Azt ajánlottam tehát, hogy fogjunk egy csónakot és menjünk a nagy halhoz. Most az volt a kérdés, hogy hogyan szerezzük meg a kanut s Akrim összeszedett engem, hogy miért ajánlok ilyesmit, amikor nem mehetünk az idegen emberek közelébe, mert nem biztos, hogy nem a majmok rokonai-e? — ami nagyon komoly vád az én hazámban. Még megtoldotta azzal is, hogy csak miattam és a bennem lakozó ördög miatt kell távol lennünk édesanyánktól és panaszosan tette hozzá:

— És most még olyasmit tanácsolsz, ami újabb átkot hoz a fejünkre!

Valamennyien síva fakadtunk, maga Akrim is sirt, mert végre is kedves, jó fiu volt, ő is szeretett engem és mikor látta, hogy szemrehányását mennyire szívemre veszem, kiengesztelődött így szólott:

— Nem bánom, szerezzünk egy csónakot! — és ajánkozott, hogy ő is velünk jön.

Ó milyen kár, hogy ennyire gyöngye volt! Tővestül ki kellett volna tépnie a hajamat, ahelyett, hogy még elősegítette ostoba hóbotomat. Mindenesetre jobban járt volna, ha nem hallgat rám, mert akkor talán még ma is élne.

Majdnem egy napig vándoroltunk, amíg egy kanu bukkantunk, mégpedig nehéze, mert vásáros kanu volt. Majd megszakadtunk alatta, amíg felemeltük és kivittük a partra. Tíz napig tartott, amíg kicipeltek, olyan nehéz volt, amikor végre célhoz értünk, felfedeztük, hogy nincsenek evezőink és újabb tíz napba került, amíg evezőket kerítettünk.

Nos hát, a színpad volt diszletezve, hogy a mi tragikus drámánk végére jussunk.

Újra és újra megkíséreltük, hogy vízre bocsássuk a csónakot, de mielőtt bemászhattunk volna, hogy evezőinket elhelyezzük és felszereljük, a nagy hullámasapás mindig és mindig viszadobta a partra az öreg jószágot. Egész nap fáradtunk, vergődünk, amíg teljesen ki nem merültünk; feladtuk hát a kiüzelmet és másnapra halasztottuk a kísérletet. Majd az a valami is, amit halnak hívtam, újra eltűnt, körülbelül nyolc nap múlva jött csak vissza, újra megélnünk a part, megint jöttek emberek akik énekeltek, táncoltak, verekedtek, miután mindegyikük ivott valamit.

Most újra megkíséreltük tengerre bocsátani csónakunkat és furcsa dolog, sikerült áttörnünk a hullámokon. De az evezés! A víz csendes volt, amikor elhagytuk a partot, de sehogysen tudtuk használni az evezőket. Fogalmunk sem volt róla, hogy valamennyiünknek egyszerre kell evezni, és csak miután megfigyeltük a többieket, láttuk, hogy ők hogy csinálják. Nem énekelünk, inkább sirhatnánk volt, nem tudtuk, hogy mi vár ránk.

Elértük annak a valaminek az oldalát, de nem tudtuk elhatározni magunkat, hogy megérintsük, csak körbe-körbe hányódtunk és néztünk. Végre egészen közel sodródtunk hozzá, valamennyien egyszerre felállottunk s kezünket Japosan a vaslemezekre tettük. Olyan hirtelen kaptuk vissza, mintha valami ütés ért volna bennünket, vagy mintha valami forró testet érintettünk volna, de ez csak félelem volt. Újra meg újra odailestettünk kezünket annak a dolognak oldalához, mindig tovább tartottunk ott és azt mondtuk egymásnak:

— Látod! nem félek! nézd... nézd csak... látod?

Azután felmásztunk egy hosszú kötélre, mely a hajó oldaláról lefogott. Mert az a valami természetesen nem volt más, mint egy hajó, egy gőzös. A kötélre felmászni nem okozott különösebb izgalmat, de az

nagyon érdekelt, hogy mit látunk majd azután. A mászást az indákon és a fákra nagyon megszoktuk. De hogy irjam le mindazt az érdekességet, ami azután következett? Amikor meztelen lábunk először érintette a fehér fedélzetet, csak egy gondolat fogott el. Minden élmény egyszerre csapott ránk: fedélzet, a gépek a fedélzeten és ami nem volt utolsó soiban, — a fehér ember. Fel akartunk sikoltani, de a bámulattól nem tudtuk kinyitni a szánkat. Ugy álltunk ott szoroson egymás mellett, mintha villám sújtott volna, re azután mégis megembereltük magunkat és legyőztük nagy meglepetésünket. Be kell vallanom, hogy én a magam részéről csatlakoztam, még a kis Ojo-yola is azt mondta, amikor először pillantotta meg

Mint egy vasabroncs

a mell körül

így érzi a légzését az érlelmeszesedésben szenvedő. A szédülési esetek, fülzúgások, stb. mellett a légzési nehézségek a 40 éven felüli kornál már az érlelmeszesedés jelenlétét is jelentik.

Az egyetlen gyógyszer, amely ezen betegség összes tünetaira erősen hatással van a Dr Mladejowsky-féle Sclerolsyrup.

Sclerolsyrup oldja a vérerekben a mészsavat.

Ilyen módon a vérkeringés újra normális lesz, a szív nyugodtan tovább dolgozhat és sorjában eltűnnek az érlelmeszesedés minden tünetei.

Diabétikusok Sclerolsyrup „D”-t vesznek, mely cukor nélkül készült. Kapható minden gyógyszerárban és drogeriában.

a fehér embereket, hogy nem is olyan csodálatosak.

— Nem is olyan rettenetesek, semmi furcsa sincs rajtuk, egészen olyan formák, mint mi.

Sok fehér ember volt ott, csoportokban állottak mindenütt a fedélzeten és nem bántottak minket. Hát láttuk a fehér embert! Vajjon megérdemelte-e a sok fáradságot, bajt, amin keresztülvergődtünk? Az újdonság meglepetése, amely a fehér emberrel ért bennünket, hamar elmúlt, de azért egy ideig még gyanakodón pislogtunk rájuk. Annál érdekesebb volt maga a fedélzet, de mi nem mentünk közel azokhoz a furcsa emberekhez, akik nadrágot hordtak. Soha életünkben még nem láttunk nadrágos embert és ez nagyon mulatságos volt.

Ide-oda császáltunk a fedélzeten, szalagáltunk, nevetgáltunk, ugráltunk, csuszáltunk, — olyan furcsa érzés volt, amikor meztelen lábunk a fedélzet deszkájához ért, mert a fedélzet fából volt és a mi lábunk eddig sohasem járt deszkán. De figyelmünk minderről hamar ceterelődött, oly sok volt a látnivaló és mi mindent egyszerre akartunk látni.

Ó, milyen érdekes történeteket fogunk mesélni, ha hazakerülünk. Öregek és fiatalok hogy fogják hallgatni a mi nagyszerű kalandjainkat. Szüleink a felét sem látták még annak, amit mi most látunk. De jaj, milyen büntetés vár ránk odahaza! Akrim majdnem sirvakadt, amikor falunkról esett szó. De

az otthon gondolatait hamar elterelte a sok látnivaló.

Egy ajtóhoz értem, azt felnyitottam és egy lépcső volt előttem. Hívtam Akrimot, hogy jöjjön velem, de ő Kef-talával azon vitakozott, hogy vigyen-e magával valamit, vagy nem? Akrim azt mondta, hogyha akármit is hazaviszünk innen, azt a fétis-törvény mind tabunak fogja kimondani, de Kef-tala azt mondta neki, hogy emlékszik, hogy egyszer valaki egy különös dolgot hozott magával messze utról és mégis megengedték neki, hogy megtartsa, csak előbb néhány napig a ju-ju házba kellett beadnia, hogy ott a gonosz szellemeket kiűzzék belőle.

Igazán eszembe se volt, hogy arra gondoljak, amikor Akrimnak szóltam, hogy jöjjön velem, hogy utoljára beszéltem vele. Utoljára láttam akkor kis bajtársaim arcát. Az egyik közülük nem tartozott az én hitsorsosaimhoz, Suk-rannak hívták, fétisimádó volt, de egyszer, amikor ott messze az Ondo erdőségekben egy gyík megharapta, én szívtam ki a mérges vért a lábából. Bizony a társaim voltak, a bajtársaim, vigágban, örömben, most szenvedésben és bajban, — mindig a társaim. Ma is sírok, ha eszembe jut, hogy melkora szenvedések közepette bolyongtunk elveszve az Ondo őserdőben. De mosolygom is kell, ha eszembe jut, hogy milyen gyászosan neveléses dolgokon estünk át. Soha többé nem látom őket! Ha ezt akkor tudom, biztos vagyok benne, hogy boldogan haltam volna meg velük együtt. És ma is, bár öregebb és egy kicsit „civilizált” lettem, sokszor gondolom és kívánom, hogy bárcsak velük együtt haltam volna meg én is.

Ó, a fehér ember!... Mi mindent jelentett életemben és milyen árat fizettem érte. Ruhát és pénzt adott nekem, dolgokat, amelyeket azelőtt nem ismertem, de más értékeket és mennyi sokat vett el tőlem. Imádom szílföldemet, imádom vad népemet, de ugyanakkor arra kényszerítenek, hogy gyiloljam a szokásaimat, apám szokásait. Nem vagyok se fehér, se fekete, kelletlen idegen vagyok a fehér emberek országában és idegen saját hazámban.

De hadd mondok tovább. A lépcsőn a hajófenékre, a raktárba értem és a sok látnivalótól teljesen megfeledkeztem a fiukról, akik a fedélzeten maradtak és valószínűleg kerestek engem. Hogy Akrim keresett, abban egészen bizonyos vagyok, de én le voltam nyugodva. Leültem a hajó mélyében és ámultam és bámulva néztem, hogy az emberek mit és hogy dolgoznak. Minden olyan furcsa volt odalenn, de azért nem féltem. Az emberek kiabáltak, nevetgáltak, megint kiabáltak, talán hozzám szóltak, nekem kiáltottak. Ki tudja? Ki törődött azzal? Én nem, már csak azért sem, mert egy sem értettem, hogy mit mondanak.

De az a „valami” — már mint a hajó — hirtelen fel-alá kezdett mozogni, azt gondoltam, hogy ezt is az emberek és kiáltások okozza. Mert arra gondoltam, hogyha azok az emberek, akik a csónakokban jártak fenn a vízen, énekelni, táncolni, kiabálni, verekedni kezdtek, csónakuk ugyancsak fel-alá himbálódzott, de előbb mindig ittak valamit. Lehet, hogy ezek az emberek itt is ugyanazt csinálták. De az ide-odamozgás, a fel-emelkedés és visszazuhanás kezdett kellemetlenné lenni és én, mint a villám felugrottam és Akrimot hívtam. Akrim nem felelt, sirvakadtam és a hajón most fogott el először a rémület és sikoltozva kiabáltam:

— Ema! emma! (mama! mama!)

Megbóltottam és megütöttem a fejemet. Sehohsem találtam a lépcsőt, amelyiken lejöttem. Elfelejtettem, hogy lefelé vagy fel-felé jöttem-e? Egy másik nyílást pillantottam meg, arra tartottam és miközben lefelé mentem, mind sötétebb és sötétebb lett és én teli torokkal kiabáltam:

— Mama! gyere, kérlek, gyere hozzám!

El sem képzelhetik, hogy micsoda rémület fogta el kis szívemet. A fiuk! Igen, a fiuk! Hova lettek, hol vannak? Miért nincs itt Akrim? Miért nem látok közülük csak egyet is?

A második fedélközből is visszafordultam és miközben kijárást után néztem, egy nyitott ajtó pillantottam meg, a fény azon be-szűtött és egy vaslépcsőt láttam magam előtt.

Arra tartottam. Egy fehér ember állott a lépcső tetején, arca kiséteti volt, fehérebb volt, mint eddig minden fehér ember. Izgatottan látszott és amikor megpillantott engem, elfordította a fejét, mintha valakit hívott volna, de hogy mit mondott, azt nem tudom. Megijedtem és ha nem lettem volna azon, hogy Akrimhoz és többi társamhoz kerüljek, szivesebben maradtam volna lent, mintsemhogy az irtózatoss fehér ember mellett elmenjek, aki tudja a jó ég, hogy mit akar csinálni velem. Atyám minden figyelmeztetése egyszerre eszembe jutott. Ó, rettenetes érzések szorongattak. De meg kell találnom a fiukat, meg kell találnom mindenáron. Amikor így a vaslépcső utolsó fokára értem, kiugrottam a fedélzetre, — az ember nem bántott.

De a fiuk? A fiuk? Hol vannak, hova lettek, merre lehetnek? Lármaztam, sirtam, kiabáltam, egyik nevet a másik után hívtam, kinéztem a vízre, de nem láttam se csónakokat, se embereket és nem hallottam hangokat, amelyeket akkor hallottam, amikor lementem a hajó belsejébe. Valami... valami baj van! Nem látom a földet, amelyet azelőtt láttam. Rémület fogott el, hirtelen nekiiramodtam és a hajó korlátjához futottam. A tengerbe ugrottam volna, ha valaki nem fog vissza.

Amikor Akrimot hívtam utoljára, hogy kövessen a hajó belsejébe, Akrim Kef-talával beszélgetett. Ekkor láttam utoljára. A kapitány később mesélte el, hogy látta a kisfiukat a fedélzeten járkalni, de sem a legénység, sem ő, sohasem törődött a benszüllöttekkel, akik a fedélzetre tolaokszanak, meg se figyelték őket. A parti benszüllöttek természetesen megszokták, láttak már hasonló dolgokat, de mi, fiuk, eddig még sohasem láttunk hajót. De ezt a matrózok természetesen nem tudhatták.

A kapitány azt mondta, hogy mindazoknak, akiknek szólt, megadták a jelt, hogy menjenek partra. A többi benszüllött ismerete ezt a jelzést. A hajó szirénája ugyanis három hosszút bug, azután az egyik árbo-csucsára egy ks zászlót vonnak fel. Ennek a kis zászlónak Kék Péter a neve és amikor az felszalad, a hajó szirénája háromszor: hosszsan és hangosan szól. Ez a jelzés tudomásul adja mindenkinek, hogy a hajó felvonja hor-gonyát és elindul. A fiuknak fogalmuk sem volt erről. Amikor a sziréna nagyhiútelen bőgni kezdett, úgy megijedtek, hogy — mint a kapitány mondta — a gőzös korlátjához futottak és a vízbe ugrottak. A Guineai-öböl vizébe, amely hemzseg a cápáktól. Nincs ember, aki beugrana a Guineai-öbölbe; nem még egy gyermek sem, aki a partján lakik, met az épp úgy hozzátartozik a parti benszüllöttek neveléséhez, hogy megtanulják, hogyan kell a tenger veszedelmeit elkerülni, mint ahogy mi megtanultuk, hogyan kerül-jük el az őserdő vadjait.

A kapitány elmondta, hogy mikor a fiuk keresztülvetették magukat a korlátón, a fedélzeten mindenki nevetésre derült, de a nevetés csakhamar rémületté változott. Hogyan is nevetettek volna a matrózok, amikor lát-ták, hogy küzd a tizenhárom kisfiu a cápák-tól nyugosó tengerben? A kapitány és a legénység köteleket és mentőöveket dobott ki, hogy megmentsek a fiukat, de hiábavaló volt minden erőlködésük, mert a gyermekek úgy megrémültek, hogy a legnagyobb kiáltozást se hallották volna meg. Minden erejükkel meg-feszítve, igyekeztek a csónakba mászni, de egyiküknek sem sikerült. Ojo-yola, a leg-kisebb már elérte a csónakot és egyik lábát beemelte, amikor egy cápa leharapta a má-sik lábát, amely a vízbe lógott.

Az én pajtásaim! A fiuk, akikkel ünnepl lakomákom vettem részt. A fiuk, akikkel együtt éheztem. Mind-mind elpusztultak. Mennyire együtt voltunk a veszedelmekben. Megkockáztattuk az utat az oroszlanok, lo-párdok, elefántok és kígyók között, megme-nekültünk és most az én társaim a tengerbe veszttek. Tulságosan borzasztó!

Az isteni gondviselés akarta így és csak azért mentett meg engem egyedül a halál-tól, mert kiszemelt valamire, de még ma sem tudom, hogy mire.

Állandó olcsó társas-utazás Bucurestibe és vissza

Indulás minden hétfőn este 9.18, visszaindulás Bucurestiből csütörtökön este 8.45.

III. OSZTALY TOUR-RETOUR LEI 650 lej, II. OSZTALY 980 lej.

Utazásaink gyorsvonattal külön Pullmann-kocsiban történnek.

Jegyek válthatók „CENTROPA” utazási vállalat képviselője „AGLIMEX” AGENTURA Cluj, Piața Unirii 2. Telefon: 2-29.

WIZO A zsidó Asszony

HIVATALOS LAPJA

WIZO-DRIVE

Irta: LOBL BÓZSI, Timisoara

Néhány héttel ezelőtt a londoni Wizo-központ kiadta a zúzárt, hogy a Wizo föderáció és csoportok január havát a „Wizo drive” hónapjává kell hogy avassák. A többi föderációban ez azt jelenti, hogy tényleges gyűjtéseket folytatnak le valamilyen formában a Wizo javára. Transilvániában nem lehetséges, mert itt a Wizo teljesen cionista beállítottságú és így 100%-osan kiveszi a részét a különböző cionista akciókból, melyek bizony igen gyakori jelenségek mozgalmunk életében. Az idei munkáév kezdetén, még mielőtt hozzáfoghattunk volna programunk összeállításához — nem is szólva annak megvalósításáról — már itt volt a bicaroneci, melyben, mint tudjuk, az ardeali Wizo méltó módon kivette részét. Még jóformán lélekzethez sem jutottunk, máris itt volt a Keren Hayesod kampány kezdete. Mindannyian éreztük, hogy a palesztinai események folytán fokozottabb mértékben kell minden erőnkön a mozgalom szolgálatába állítanunk és szinte már láttuk is magunkat lelki szemünkkel, amint saját városunkban és más helységeinkben járjuk a zsidó házakat és igyekeznünk rábírnunk zsidó testvéreinket arra, hogy járuljanak hozzá a megváltás művéhez. Egyszerre azonban minden tervünket elvágta a hírtelen meglepetés, amely betiltotta a cionista alapok gyűjtéseit. Az E. Zs. N. Sz. cluji konferenciáját nem engedélyezték és így elmaradt az ezzel kapcsolatosan tervezett országos Wizo-összejövetel is. Pedig nagy szükségünk lett volna arra, hogy találkozzunk a transilváni Wizo asszonyokkal és a megváltásukat együttesen összes problémáinkat, melyek állandóan felmerülnek a rendszeres munka menetében.

A rendelet kiadása óta megbénult Transilvániában a cionista munka. A vidéki munkatársak időnként felhívták telefonon a timisoarai központot és izgatottan kérdezték: van-e már valami újság? És csalódottan tették le a hallgatót: Még mindig semmi. Most láttuk csak igazán, mennyire hozzánk nőtt a mozgalom, mennyire szívügyünké vált és úgy hiányoztak nekünk a munkával járó kisebb-nagyobb bosszúságok és örömek, mint ahogyan az anyának hiányzik az idegenbe távozott gyermek zajos rosszalkodása és kedves kacagása.

Ma délelőtt megérkezett a várva-várt értesítés: a bucaresti miniszterium ígéretet tett a rendeletnek 24 órán belül való hatálytalanságára. A jó hír futótűzként terjedt el a cionisták között és mindenütt örömteljes fogadtatásra talált. Megindultak azonnal a tervezgetések az abbahagyott munka folytatására vonatkozólag és most még csak arra voltunk kíváncsiak, hogy azok, akikre a munka hálásabb része vár — az adás — szintén olyan örömmel és készséggel fogadják-e „munkához látni”, mint azok, akik a kétségeltlenül nehezebb és háládatlanabb feladatot vállalják: a kérést.

Egyszerre a Wizo berkeiben is igen sürgős aktuálissá vált a londoni felhívás a januári Wizo-drivera. Az ardeali Wizo asszonyok, akik mindig olyan készséggel vettek részt a palesztinai asszonyokért és gyermekekért folytatott munkában és akik most kényszerű pihenésre voltak kárhoztatva, újult erővel kell, hogy hozzáfogjanak ennek a feladatnak a teljesítéséhez. Sokáig gondolkodtunk és tárgyaltunk arról, hogy propagandisztikus értéke és hatása is legyen, de emellett ne feledkezzünk meg arról sem, hogy Ereben kötelezettségeink vannak: a jeruzsálemi baby-otthon, a telavivi anyaiskola, a leányfarmok, a gyermek-otthonok mind-mind arra várnak, hogy galuti testvéreik megmutassák és bebizonyítsák nekik, hogy a zavargások alatt oly sokat emlegetett „Hinterland” teljesíti kötelességét és valóban méltó a „front”, a palesztinai jisiv hősies magatartásához.

A Wizo-drive megvalósítását Transilvániában úgy képzeljük el, hogy ebben a hónapban minden Wizo-csoport egy-egy rendezvényt tart a Wizo javára. Ez a rendezvény mindent a helyi viszonyoknak megfelelően,

éppúgy lehet elegáns bankett, mint s zerény teaestély, műsoros táncestély, vagy komoly irodalmi kultúrest. Mindig szemelőtt tartandó azonban, hogy a rendezvény Wizo-jellege megmutatkozzék, hogy a publikum azzal az érzellemmel távozzon, hogy valamivel hozzájárult ahhoz a nagy átfogó műhöz, melyet a Wizo Erec Jiszraeiben teremt.

Felhívás az összes WIZO-csoportokhoz

Örömmel jelentjük, hogy a cionista alapok gyűjtésének betiltásáról szóló rendelet a miniszterium hatálytalansította és január 18-tól kezdve működésünknek semmi sem áll útjában. Kérjük a csoportokat, hogy ezt az elmulasztott 3 hetet mindenképpen felfokozott munkával pótolják.

A Wizo világszervezet minden föderációjában január hónapban folyik a Wizo-drive. A tiltó rendeletre való tekintettel mi csak most tudunk hozzáfogni a munkához és ezért február 15-ig hosszabbítjuk meg az akció terminusát. Kérjük a csoportokat, hogy ezt a terminust okvetlenül tartsák be, nehogy a KKL purimi akciója a Wizo-drive által veszélyeztetve legyen. A Wizo-drive hónapja intenzív Wizo-munka jegyében kell, hogy álljon. Összejövetelek, teák, taggyűjtési akciók, jelvények eladása, szervezeti hozzájárulások inkasszálása, lehetőleg minden meglévő tag felkeresése és szorosabb kontaktus kiépítése jellemezze a most következő heteket. Ahol rendezvényeket más formában megtartani nem lehet, ott igen ajánljuk a „Láthatatlan bált”, amely költség nélkül aránylag könnyen lehet lefolytatni.

Elvárjuk összes csoportjainktól, hogy ennek a Wizo-drivenak a keretén belül meg-

Remélem, hogy az ardeali Wizo asszonyok meg fogják érteni a londoni központ kérését, fel tudják fogni annak fontosságát és szívvel-lélekkel fognak hozzájárulni a munkához. A napokban részletes körlevél fog kimenni a csoportokhoz, melyben minden fontosabb részlet megtalálható és a timisoarai központ egyébként is minden kérdésben örömmel áll rendelkezésére összes csoportjainak. Kívánunk csoportjainknak avoda tova-t, és reméljük, hogy mindenütt a társadalom megértésével és szimpátiájával fog találkozni a palesztinai intézményeink érdekében végzendő munka.

mutassák ragaszkodásukat és szeretetüket a Wizo munka iránt és ezen idő alatt igyekezzenek a nagy hátralékban levő Wizo-budgetet fedezni.

Végtelenül sajnáljuk, hogy a cluji konferencia és az ezzel kapcsolatosan tervezett országos Wizo-megbeszélést nem tarthattuk meg és így ez év májusában lesz megtartva a Wizo konferencia. Minden igyekezetünkkel azon kell lennünk, hogy addig szép eredményeket mutassunk fel, annál is inkább, mert röviddel a konferencia után Wizo világszervezet lesz, ahol a vállalt kötelezettségek teljesítéséről akarunk beszámolni. A drive alatt kísérjük fokozottabb figyelemmel az Uj Kelet Wizo-mellékletét, ahol aktuális cikkeket fogunk közölni és felhívjuk figyelmüket a londoni központunk által kibocsátott izléses Wizo-bélyegeinkre is, melyekből minden csoportunk részére küldünk néhányat.

Ez alkalommal kérjük azon csoportjainkat, melyek taglistájukat még eddig nem küldték be, hogy ezt sürgősen pótolni sziveskedjenek.

Cionista üdvözléssel
Reiter Lunka s. k.
ügyvezető elnök.

WIZO-HIREK

A bistrítai zsidó nőegyletek a Wizoval karöltve nagyszerű műsoros és táncos egybekötött teát rendeztek, melyen szépségű közönség tapsolt a rendkívül ügyes szereplőknek, akik közül Bolgár Vica, Gärtner Anna, Goldstein Rózi, Halberg Lucy, Herczeg Judit, Hermann Margit és Maris, Hirsch Juci, Léb Cica, Preisler Erna, Reichenstein Sári és Mandi, Rubel Cuci és Wartenberg Eva tüntek ki. Blumenfeld fényesen előadott kuplival és Herczeg Emil és Öhlbaum Jenő groteszk számukkal nagy sikert arattak. E nagyboldog rendezvénytől eltekintve, közös háziestélyt is rendeznek, melyek igen kellemesek és látogatottak. Eddig Kallus Lajosné, dr. Herczegné, Weinberger Aronné és Berlad Samuné adtak teát lakásukon és a vezetőség reméli, hogy még lesz néhány kedves háziasszony, aki erre vállalkozik.

Wizo-élet Alba-Julán. December 31-én az alba-uliai Wizo-csoport első-anguan sikerült teaestélyt rendezett, melynek háziasszonyai: Fuchs Nándorné, Hermann Izsóné, Rosenthal Mórné, Judovits Jenőné, Tanner Beriné és Wieder Eva voltak. Január 6-án volt az alba-uliai Wizo műsoros gyermekdelutánja, mely az eddig rendezettek közül talán a legsikerültebb volt. Az apróságok annyi embert vonzottak a klubba, hogy az összes termék szűknek bizonyultak. Ugy a sze eplék, mint a rendezőség derekask munkát végeztek. A rendezést Treitel Izidorné, a csoport ügyvezető elnöke irányította Rosenthal Ákosné segítségével. A szindarabokat Gál Béla, a zsidó iskola igazgatója tanította be nagy hozzáértéssel és fáradhatatlan munkával, amiért a csoport ezután is hálás köszönetet fejezi ki. A t áncot Salamon Erzsébet és Lili tanították be. Konferált Glück Marianne, aki valahányszor a függöny előtt megjelent, szűnni nem akaró taps fogadta. Prólógot mondott a kis Deutsch Judit, aki ez alkalommal először szerepelt nagy sikerrel. Deutsch Judit és Treitel Iván tirol táncot

lejtettek. A Kis ujságáros vigjáték szereplői: Fischer Lea, Deutsch Márta, Zuckerberger Ibolyka, Weisz Laci, Lusztig Sanyi és Thel Ottó voltak. Morris Rosenfeld A vihar c. versét Giszkalay János fordításában Sugár Olga szavalta óriási sikerrel. Az öt éves kis Klein Babuci és Treitel Iván törpetáncot mutattak be. A Potya tizes vigjáték szereplői voltak: Hermann Marianne, Fischer Lia, Lusztig Ági, Schnittdänder Hédi, Lusztig Lajcsi, Abraham Józsi, Sámuel Öcsi, Oberländer Padi, Léb Pityu, Löwy Rumi mint főszereplők és a leánylicium negyedik osztályának növendékei: Löwe Kató, Freidländer Reizi, Fiedrich Juci, Löwy Melanie, Áron I. én, Fisch Jolán, Steinherr Lea, Windt Herta, Rosmann Alice, Nathan Blanka, Hirsch Pini, Aszkel Judit, Rosenfeld Lili és Treitel Hédi Strauss-Valcert táncoltak sok bájjal. Előadás után a gyermekek táncra perdültek.

A tg-muresi Jung Wizo működéséről. A szeptemberben reorganizálódott tg-muresi Jung Wizo minden héten megtartja gyűléseit, amelyeken a Jung Wizo tagjain kívül a következők tartottak igen értékes előadásokat: Dr. Berner Mór két előadást tartott. Az első keretében a cionizmus célját és a zsidóság helyzetét ismertette, a másik előadás — melynek címe az 1936-os zsidó háború volt — a zsidó-angol-arab kérdést ölelte fel, a három nép Palesztina-problémáját. Ezen előadás keretében beszélt a zavargások okairól és a királyi bizottság szerepéről. Mindkét előadás rendkívül értékes és mély hatású volt. Nagyon színes, kedves előadást tartott Kohn Mátorné, aki palesztinai élményeiről számolt be. Ugyancsak palesztinai beszámolót tartott Rosenfeld Eliseva, aki különösen Szejárol nyújtott érdekes beszámolót. Dr. Löwy Miklós a zsidó történelemről tart sorozatos előadásokat s egyben — párhuzamosan — a zsidó irodalomról is beszél. Minden előadása értékes, érdekes és a Jung Wizo vezetősége őszintén hálás dr. Löwy Miklós-

nak, hogy a zsidó történelemről és irodalomról minden héten egy-egy előadást hajlandó tartani. A csoport minden vasárnap délután táncdelutánokat is tart, amelyek szintén alkalmasak arra, hogy a zsidó ifjúságot egy tábortba tömörítsék. A táncdelutánok a legnagyobb érdeklődés jegyében zajlanak le.

A crasnai Wizo nagyszerű rendezvénye. Chanukakor kitünően sikerült ünnepélyt rendezett a crasnai Wizo Legmann Jakab gyógyszerész, a helyi KKL-biztos lakásán. Maoz-cur melódiját Weisz Terka játszotta hegedlőn, Löbli Lázárné zongorakísérettel. Legmann Jakab bevezető előadást tartott, majd Fegyveres Miksa állatorvos a Makka-beusok történetét ismertette. „Szép lesz Erec Jiszrael” c. szindarabot Legmann Jakabé rendezésében adták elő a következő szereplők: Rosenberg Ibolya, Klein Lili, Heller Ibolya és Bözsi, Farkas nővérek, Fischmann Reizi, Krausz Böske, Rotschild Babi és Edit, Legmann Laci, Löbli Pali és az alig három éves Legmann Lia. A gyermekelőadás nagy sikert aratott. Rotschild Babi és Weisz Terka hegedlőszáma után Legmann Jakab adott elő zsidó dalokat Legmanné zongorakísérete mellett. Az estély emelkedett hangulatban ért véget.

Bistrítzki előadása a cluji WIZO kulturdélutánián

A cluji Wizo kulturális életének legnagyobb eseménye volt Natan Bistrítzki keddi délutáni előadása, amelyet nagyszámú hallgatósg hallgatott végig. Ez alkalommal a zsidó nép történelmi szerepéről és küldetéséről beszélt Bistrítzki. A lélekelemzés eszközeivel mutatott rá arra a tényre, hogy a zsidók többre becsülik az idegen értékeket, mint saját fajuk alkotásait. Majd magáról a zsidó nőről beszélt és a női lélek felszabadulásának szükségességét hangsúlyozta. Kifejtette, hogy nem elégíteni ki a nőt az a munkakör, amelyet a társadalomban ma betölt és ki kell szabadulnia abból a szűk körből, amely a valóságos gettófalak közé szorítja életét. A nőkre hivatás vár a társadalomban és a népi életben és ha meg akarja tartani gyermekeinek megbecsülését, úgy maga is aktív részese kell, hogy legyen a népi mozgalomnak és ebben a szellemben kell, hogy nevelje gyermekeit is. Bistrítzki ezután ama nézetének adott kifejezést, hogy a nőnek nemcsak joga van ahhoz, hogy önálló politikai álláspontot képviseljen, hanem kötelessége is ez. Nem lehet törvényt teremteni abból, hogy a nő férjéhez asszimilálódik politikai gondolkodásában. A nő politikája más kell, hogy legyen, mint a férfié. A férfi hajlamosabb a civilizációra, míg a nő főleg a kultúrában éli ki lelki életét. A cionizmus régebben csak a férfiak mozgalma volt és a zsidó nők csak férjeik által ismerték jól vagy rosszul a cionista eszmévilágot. Ma azonban aktív tényező a zsidó nő a cionista mozgalomban és mert egyre fontosabbá válik szerepe abban, fokozottabb kötelessége az országépítés művét hathatatosan előmozdítani. Bistrítzki ragyogó előadásának hatása alatt mindannyian éreztük eddigi életünknek hiányosságát és azokat a feladatokat, amelyekre a cionista mű kötelez bennünket, zsidó nőket, akik még mindig nem nyújtották azt a zsidó népek, amelyet nyujtani tudnának és nyujtaniuk kellene. (S. J.-né)

A „Munkabeszámoló” hoz

„Az ardeali Wizo munkabeszámolója” címmel közölt cikkünkben sajnálatos címcserére történt a brasovi, illetőleg caransebesi csoporttal kapcsolatosan. A helyes szöveg a következő:

Brasov: A csoport Handler Else látogatásával sikeresen lefolytatta október hónapban a Bicaron-akciót. Dr. Handlerné résztvett a közgyűlésen. A csoport mindenképpen szép munkát végez, minden cionista akcióban résztvevő és rendszeres összejöveteleket tart. Jelenleg taggyűjtési akciót folytat le.

Caransebes: A csoport Löbli Bózi látogatásával kezdte meg idei működését, melyről további híreink nincsenek.

HIREK

Felhívás

A Romániai Zsidó Párt clujmegyei tagozata ezúton hívja fel a város zsidó lakosságát, hogy azok, akik a választói névjegyzékéből indokolatlanul kimaradtak, haladéktalanul jelenjenek meg a párt helyiségében (Str. Saguna 7) délelőtt fél 1 és fél 2, vagy délután 5-6 óra között a hivatalos órák alatt, hogy a párt jogvédő irodája a felvétel iránt a kellő intézkedéseket haladéktalanul megtehesse.

A járásbíróóság az ezirányú reklamációkat csak február hó 1-ig fogadja el és így minden jogosultnak saját érdekében áll a felvétel sürgős elintézése, hogy módjában legyen egy a saját, mint az összesség érdekében is törvényadta jogait gyakorolni.

A Zsidó Párt jogvédő irodája teljesen díjtalanul és készséggel áll minden hozzáférőnek rendelkezésére.

Welsz Ferenc s. k. titkár. Dr. Kertész Jenő s. k. elnök.

— AZ EGYESÜLES UNNEPEK PROGRÁMJA. Bucurestiből jelentik: Az egyesülés napját a szokásos külsőségek között ünneplik meg. Tizenegy órakor Te Deum lesz a patriarchánál, a miniszterelnök, a kormány tagjainak, a diplomáciai karnak, a törvényhozó testületek elnökeinek, továbbá a katonai és polgári hatóságok fejeinek jelenlétében. A nap folyamán a Kulturális Liga és a többi hazafias-kulturális egyesületek emlékünnepeket tartanak. A volt frontharcosok küldöttsége Curtea de Argesbe utazik Ferdinand király sírházhoz. Este a királyi palotában a Ferdinand-rend lovagjai ülnek össze hagyományos vacsorájukra, amit fogadás követ. A lapok tudni vélik, hogy az uralkodó a holnapi nap alkalmából a csatolt területek több politikussal is kitünteti.

— Mária anyakirályné Budapesten. Bécsből jelentik: Mária királyné tegnap délelőtt elutazott Bucurestibe. Utközben kiszállt Budapesten, itt megnézte egy filmelőadást, majd folytatta útját hazafelé.

— Frankfurter David súlyos beteg. Genfből jelentik: A 18 évre itélt Frankfurter David súlyosan megbetegedett. Allapota rendkívül válságos, úgyhogy rabkórházba kellett szállítani.

— Több idegent is letartóztattak a lisszaboni bombamerényletek ügyében. Lisszabonból jelentik: A legutóbbi merényletek ügyében bevezetett vizsgálat számos letartóztatásra vezetett. Több idegen is van a letartóztatottak között. A hadihajókön elrendelt biztonsági intézkedéseket visszavonták.

— Holnapi időprognózis. Váltakozó, többnyire derült ég, enyhe déleleti szél, további fagy különösen Moldovában, Basarabiában, Munténia keleti részeiben és Dobrogeában. Reggel és este köd. Ma délelőtt a fővárosban -9 fokot mértek. Predealon a hóréteg 46 cm. A legnagyobb hideget ma éjjel Băloiban mérték, ahol -28 fok volt.

Megérkeztek

porcellán disztárgy-
ujdonságaink!

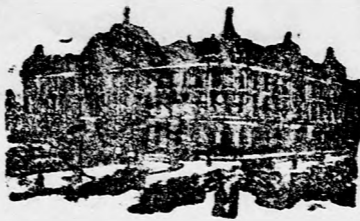
Olcso árak! Nagy választék!

„PAX” Cluj, C. Victoriei 6.

— Pár lej érdekében. Szomorú sors segélykiállítását továbbítjuk az olvasóhoz. Austerweil Akosné, szegény aradi asszony súlyos szívbetegséggel küzd a cluj klinikán. Gyógyíthatatlan betegségével végül is elbocsátották. Most megtörtént, beteg, éhecsen fordul az emberi szolidaritás felé. Legálább annyit pénzt szeretne összegyűjteni, hogy hazautazhasson családjához. Adományokat a kiadóhivatal továbbít.

— A stuttgarteri rádió nem fog francia nyelven műsort szolgáltatni. Berlinből jelentik: A Havas mértékadó helyről nyert írtésülete szerint a stuttgarteri rádió nem fog francia nyelven műsort szolgáltatni, — mint egyes lapok írták. Nem tudnak továbbá arról sem, hogy Németország párizsi megbízottja lépéseket tett volna a strassbourgi rádió németnyelvű adásai ügyében.

— Bisztricki utolsó cluj előadása. Egy hétig volt körünkben Bisztricki és ez a hét felejthetetlen ünneppalotát jelentett a cluj cionisták számára. Az ifjúságnak tartott szemlése, — amelyet felnőttek is nagy számban látogattak, — a nagyközönségnek tartott pompás előadása és minden előadás után héber dalai, melynek bevésoátek mindazoknak az emlékeztetője, akik részesei voltak e hét nagy élményeknek. Különösen az utolsó napok voltak felemelőek. Csütörtök este a Salom klubban volt teaestély, amelynek keretében a zsidó messianizmusról beszélt Bisztricki. Pszichoanalitikus mestermű volt ez az előadás, a galuti zsidó néplelek keresztmetszete. A messiási gondolatot, mint a beteg zsidó lélekálmát mutatta be Bisztricki és mindenki úgy érezte, hogy legbensőbb lelkiségét leplezi a szó varázslatos ereje. S milyen mélyen megrázó volt az előadás, olyan döntő és felvidítő volt Bisztricki éneke az előadás után. A héber és a jiddis dal humorát mutatta be ezalkalommal a nagy mester. Péntek este Oneg Sabbath volt a Salom klubban. Ilyen Oneg Sabbath még nem volt Clujon. A Salom klub termel kicsinek bizonyultak a közönség befogadására. A gyülekező embereknek a fele sem fért be és sokan kénytelenek voltak elmenni. A terem, a folyosók zsúfolásig tömve voltak. Bisztricki elemében volt. Az „Egi és a földi Jeruzsálem” címmel tartott előadása cluj szereplésének legkimagaslóbb teljesítménye volt. A hallgatóság lelkesedése őt is magával ragadta. Az előadás után az emberek nem akartak elmenni. Bisztricki újra énekelte. És vele énekelte mindenki, sokáig, a késő éjszakai órákig. Szombat délelőtt a Poale Cedek imaházában tartott derását. Mintha nagy chassid rabbi beszélt volna áhitatos hívőknek. A kiddus hásmóról, a zsidó gondolat lényegéről beszélt Bisztricki, a zsidó ideálról, amely mindig az echadot, az egy-et kereste a világban. Ez az előadás is igazi Oneg Sabbath volt.

Ha Bucurestibe jön Szálljon meg a GRAND HOTEL „LAFAYETTE”-ben

Nyugateurópai kényelemmel berendezett szállodánk a főváros szívében fekszik. Disztingvált, tiszta, csendes. Elsőrangú iskolázott személyzet. Ultramodern szobák a lehető legalacsonyabb árakkal. BUCURESTI, I. Calea Victoriei 11. Telefon: 3-34-10.

— Doret és Micheletti gépe elindult Akyabból. Párizsból jelentik: Doret és Micheletti gépe 18.30 órakor Akyabból elindult Hanof felé.

— György angol király a londoni zsidó-negyedben. Londonból jelentik: VI. György király és Erzsébet királyné február 13-án hivatalos látogatást tesznek a London East End-ben.

— Véres harc Mexikóban a kormányerők és a fellázadt lakosság között. Mexikóból jelentik: Guanajato tartományban a kormányerők és a fellázadt lakosság között harcra került sor. Harminc ember életét vesztette.

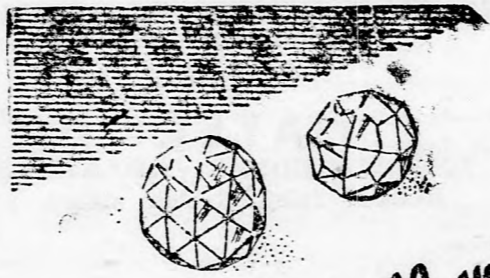
— Érvénybe lépett a montreuxi tenger-szerződés-egyezmény. Bucurestiből jelentik: A külügyminisztérium a Monitorul Oficialban tegnap közölte, hogy a montreuxi tenger-szerződés-egyezmény érvénybe lépett. A közlemény szerint Románia és Jugoszlávia között kicserélték a nemzetközi hajózási rendőrség rendszabályaira vonatkozó egyezményt és megállapodtak a rendőrség működési körében a két állam határát képező Duna-szakaszon.

Az év első Goldmark-koncertje

Vannak olyan olyanok is, akik szeméretik a Goldmark zenegyűlésnek, hogy olyan ritkán lép a pódiumra. Holott a Goldmark koncertnek éppen ez a vonzóereje. Ez a lelkiismeretes muzsikusból és lelkes zsidókból álló együttes éppen ezért produkál olyan művészt, mert hónapokon át tartó, lelkiismeretes munkával készül fel minden egyes koncertjére. Es ezek a koncertek éppen ezért teljesítenek művészt, ezért produkálják a legjobbat, amit Transzilvániában, mükedvelőkből álló zenekar valaha is produkált.

Február negyedikén lép ebben a szezonban először a nyilvánosság elé a Goldmark komoly előkészületek után, alapos betanulással. Ezuttal a zenekar 8 neveltje fog már játszani a zenekarban. Nyolc fiatal zsidó, akiknek ez a kitünő egyesület egyszintenciát adott a kezébe. Február negyedikén lép először ebben az évben a hangverseny dobogóra, ez a 8 ember, akiket a zsidó zene népszerűsítésének és fejlesztésének hivatása lelkesít. Az egész zenekart várásza alatt tartja még az a hatás, mely Jeruzsálemből áradt a galut zsidó zeneművelőire: a Toscanini-Huberman koncert. Ennek a nagy zenei eseménynek a nyomdokain szerény eszközökkel lép ki a Goldmark, új hegedűsével a nyilvánosság elé. Huberman Bronislaw tanításait követi a Goldmark, annak a Hubermannak a tanítását, aki amikor Clujon a Goldmark vendége volt, lelkesült szemekkel és elragadtatással beszélt nagy művéről, a palesztinai zenekarról és baráti érdeklődéssel érdeklődött a Goldmark iránt, melynek vezetőit sok bölcs tanáccsal is ellátta.

A február negyedikéi Goldmark hangverseny ezuttal nem csak zenei, de nemzeti eseménye is lesz Cluj zsidóságának.

A jó nem kell mindig drága legyen!

Csak az drága, amiből kevés van. Kathreiner és Franck egyancsak kitűnően beváltak a pompás ízű reggeli készítéséhez, de viszont mégis olcsók, mert a nyersanyagokat hazánkban nagy mennyiségben termeljük. Tehát

Kathreiner és Franck
éppen a mai nehéz időkben ajánlatos!

— Sötétségbe borult Csikágó a villamosüzemek munkásainak sztrájkja miatt. Csikágóból jelentik: A közösi villamosüzemek munkásainak sztrájkja miatt az egész város sötétbe borult. A sztrájkolók közölték, hogy még 24 óráig áramot szolgáltatnak a vízműveknek, tüzoltóknak és kórházaknak, de aztán, ha követeléseiknek nem tesznek eleget, mindenütt beszüntetik az áramszolgáltatást.

— Pánarab konferencia Mekkában? Jeruzsálemből jelentik: Az Alliva című arab lap azt a hírt közli, hogy a mekkai zarándoklás alkalmával konferenciára hívják össze az arab államok képviselőit a Palesztina-kérdés megvitatására. Más forrásból viszont a lapok tudni vélik, hogy Ibn Szaud király ellenzi a konferencia megtartását és megtagadja a hozzájárulását bármilyen politikai összejövetelehez.

— Akinek gyakran fáj a gyomra, bélműködése renyhe, mája duzzadt, emésztése gyengült, nyelve fehérössárga, étvágya megcsappant, annak a természetes „Ferenc József” keserűviz csakhamar szabályozza a székletét, rendbehozza az emésztését, élénkíti a vérkeringését és jó közérzetet teremt. Az orvosok ajánlják.

— Lázár Eva, a külföldön is ismert fiatal festőművésznő kiállítását vasárnap délelőtt 11 órakor nyitják meg a dej Zsidó Társaság körében. A kiállítás iránt máris nagy az érdeklődés.

— Az Akademiá Barlisszia ma, vasárnap este gyűlést tart a Salom Klubban. Frucht Efraim tart revüt, M. Feibis román nyelvű előadást. A csoport tagjainak pontos megjelenését kéri a vezetőség.

— Hétszáz jelölt hat CFR-írnoki állásra. Bucurestiből jelentik: A CFR hat írnoki tiszti betöltésére pályázatot írt ki. A pályázatra hétszázán iratkoztak fel, köztük számos egyetemi végzettségű fiatalember. Az írásbelin csak 52 ment át.

— Négyes ikerket szült egy parasztnő. Bucurestiből jelentik: A buzău-megyei Patarloagele községben Ioana Dragalina asszony négy ikernek adott életet. Ugy az anya, mint a gyermekek egészségesek.

Hírek a zsidó sportvilágból. Varsó ökölvívó bajnoksági versenyen a Makkabi csapata 16:0 arányban győzött az SC Polonia ellen. A Makkabi ezen megsemmisítő győzelmén révén a bajnokság második helyén végzett. — A rigai Makkabi atlétikai versenyén új hőgyfűtő csillag tűnt fel Fanny Jakobsohn személyében, aki a 100 méteres síkfutásban 12.8 idővel lett első. — Az utóbbi időben a Makkabi Világszövetség három új zsidó sportegyesülettel lett gazdagabb. A berlini Undine, amely kizárólag a vízisportok üzésével foglalkozik, a pár nappal ezelőtt alakult rostocoki Makkabi és az ujjászervezett saarbrückeni Makkabi kérte felvételét a zsidó sportvilágszövetségbe.

Kiskereskedők és kisiparosok

kötelezően előírt könyvelését mérsékelt havi átalányért vállalja

FIDES könyvelési iroda

Strada Bălcescu 17. Telefon: 13-63.

Gyógyszerésznő,

Bucurestiben egy drogéria-gyógyszertár és laboratórium birtokában, jól szituálva, szimpatikus, szőke, jó zsidó családból, házasságot kíván intellektuella, gyógyszerész 40-42 éves előnyben. Válaszok címzendők: Căsuța Postală No 304, Bucuresti

UJ KELET *Legújabb hírek*

Elült a vihar Caranfil lemondása körül

A szenátusban ünnepeiték Ciugureanu alelnököt. Dorman elutazott az országból

Bucuresti, január 23. A kamara péntek éjszakai vitáján Tatarescu folytatta a Caranfil lemondásával kapcsolatos vádakra adott válaszát. Közölte, hogy felolvassa Caranfil lemondólevelének egy részét.

Caranfil levele a miniszterelnökhöz

Madgearu: Miért nem az egészet?

Tatarescu: Mert vannak olyan részei is, melyek nem érdeklik Önt. Ime, mit mond Caranfil: „Miniszterelnök ur! Az ön lakásán december 4-én folytatott megbeszélésünk alapján... ismételtlen megállapítva, hogy a nemzetvédelmi és légügyi, valamint tengerészeti terek vezetői között szükséges együttműködés nem lehetséges, van szerencsém bejelenteni lemondásomat.“ Mondotam tegnap, — folytatja a miniszterelnök, — hogy Caranfil és miniszterterársai között az utóbbi időben több ellentét merült fel. Az idő nem alkalmas annak kutatására, ki a vétkecs ebből, de az objektívitás érzése annak kijelentésére késztet, hogy a nemzetvédelmi miniszter részéről, amennyire én tudom, Caranfil sohasem élvezett túlzott támogatást. Nézeteltérés volt természetesen ebben a kérdésben is, mint másokban is Caranfil azt hitte, hogy jó lenne megkötni az üzletet, a nemzetvédelmi miniszter, hogy nem. Az ellentétek el lettek vonva simítva a felelős bizottságok és utolsósorban általam. Ez azonban nem vált szükségessé, mert a dolgok elejét vették. Elég gyakoriakká váltak a nézeteltérések és kollégánk lemondott. Caranfil ur az utolsó időkben hangzott el előttem, hogy nem találja lehetségesnek munkássága folytatását és engedje meg Iunian ur, hogy ne találja ki más ürügyet, mint amit Caranfil ur szolgáltatott. Ime uraim, ne folytassák a szenvedélyek felkavarását. A hadseregnek ebben a pillanatban más légkörre van szüksége, mint a vádakkal és vádaskodásokkal megmérgezett atmoszférára és kérem, ahelyett, hogy a dossziékban turkáljunk, ahol úgy sem fogunk mást találni, mint kötelességteljesítést, inkább mindannyian jobb és baloldal, ez alkalommal fejezzük ki bizalmunkat és elismerésünket a hadsereg vezetői iránt, amit az egész ország érez irántuk.

Madgearu és Iunian válasza

Az ülést ezután pár percig felfüggesztették, majd a válasz jogán Madgearu és Iunian szöveget, Madgearu azzal vádolja a kormányt, hogy nem tájékoztatja idejében az országot közvéleményét és megengedhetetlen, hogy a nemzetvédelmi és légügyi miniszterek között, a kormány legfontosabb tárcáinak vezetői között ellentétek legyenek. Iunian kijelenti, hogy nincs teljesen meggyőző Caranfil lemondásának oka felől.

Milyen a hadfelszerelés helyzete

A szombati ülésen George Bratianu szólalt fel a vitához. Kijelentette, hogy nem volna semmi hozzátenni valója a Caranfil ügyhöz, ha Tatarescu nem jelentette volna ki, hogy az utóbbi időben húszmilliárdon felüli rendeléseket eszközöltek. Miután a külföldi lapokban olyan híreket olvasott, amelyek ellentmondanak a miniszterelnök állításának, kéri a miniszterelnököt, hogy informálja a képviselőházat a hadfelszerelés jelenlegi helyzetéről. A képviselők tudni akarják, hogy eddig mit valósítottak meg.

Remus Nestor kérdést intéz a tanári kar helyzetével kapcsolatban és parlamenti kezdeményezéséből törvényjavaslatot nyújt be.

A szenátus Ciugureanun ünnepli

A szenátusban Hacman szenátor védelmébe veszi Ciugureanu alelnököt, a kamará-

— **Határozó szerencsétlenségek Arad megyében.** Tudósítónk jelenti: A Araddal szomszédos Nadlac községben Iunon Antal negyven éves parasztember a Mures tuloldalán levő községbe akart átjutni és a legközelebbi utat, a befagyott Mures-t választotta. Alig tett azonban a jégén néhány lépést, a jég beszakadt és a szerencsétlen ember a hullámok közé került. A parttól hiába próbálták megmenteni. Holttestét még nem találták meg. — **Erüst községben Arian Nicolae ötvenöt éves gazda az erdőben fát vágott.** Munka közben egy fa rázuhant és megölte.

ban elhangzott vádakkal szemben és megszaltja azokat az érdemeket, amelyek Ciugureanu hazafiúi és gazdasági tevékenységéhez fűződnek. Hacman szavait nagy tapsal fogadta a többség.

A felszólaláshoz csatlakozott Inculet helyettes miniszterelnök és meleg szavakkal jellemzi a megvádolt szenátusi alelnököt.

Manoilescu és Miculescu is csatlakoznak a felszólaláshoz, majd végül Ciugureanu megköszöni a bizalmat, amelyet a szenátus veleszben megnyilvánított.

Dorman, akinek neve az ügyben sokat szerepelt, tegnap a szimplonnal elutazott az országból. A Curentul szerint Dorman Olaszországba ment.

Megvonták a működési jogot két aradi zsidó orvostól

A rendelet szerint a két orvos nem román állampolgár

ARAD, január 23. (Az Uj Kelet tud.) A város kisebbségi társadalmában nagy felzúdulást keltett a Monitorul Oficialnak szombaton ideérkezett számában közölt az a rendelet, mely két aradi zsidó orvostól vonta meg a működési jogát. Dr. Biksz Mór orvostól és dr. Kurzer Károly fogorvostól a rendelet azzal a rövid indokollással vonja meg az orvosi prakszis jogát, hogy nem román állampolgárok. Miután a két orvos nincs hivatalos alkalmazásban és csak magánrendelőjük van, orvosi körökben érthetetlenül állnak a különös rendelkezés előtt, annál is inkább, mert mind a két orvos már régen folytatja működését Aradon és úgy is tudják róluk, hogy aradiak.

ROYAL slágermozgó.

A csábító

GUSTAV FRÖHLICH és LIDA BAAROVA
sláger-ujdonsága.

Ma két remek film egy helyárért:

MAYERLING

CHARLES BOYER és DANIELLE DARRIEUX felejthetetlen sikerű filmje.

Ma, vasárnap délelőtt 11.20 órakor olcsó matinéelőadás:
SPORT ÉS SZERELEM. A legszebb sportfilm. Román és magyar feliratokkal.

Megkezdődött Moszkvában Radek és társainak „hazaárulási” pere

Az angol munkáspárt lapja megbotránykozással ír a moszkvai per inkvizíciós eszközeiről

Moszkva, január 23. (Rador). Radek és társainak pere ma vette kezdetét a legfőbb katonai törvényszék előtt. A vádirat felolvasása után erős fedezet mellett bevezetik a vádlottakat. A kis tárgyalóteremben igen sok GPU katoná és rendőr tartózkodik, úgyhogy az a 300 ember, aki engedélyt kapott a tárgyalás végrehajtására, alig fér a terembe. A hallgatóság körében feltűnnek a kommunista párt főtisztviselői, továbbá a GPU sok vezetői tagja is. A külföldi sajtót mintegy 20 újságíró képviseli. Az Egye-

sült Államok és Franciaország követei szintén jelen vannak a tárgyaláson.

London, január 23. (Rador). A Daily Herald megbotránykozását fejezi ki azon „inkvizíciós eszközök” felett, amiket a moszkvai hazaárulási perben alkalmaznak Karl Radek és Sokolnikovval szemben. A munkáspárti lap rámutat arra, hogyha a vádak alaposága nem nyer bebizonyítást, a moszkvai per igen sokat fog ártani a „nagy Sztalin” tekintélyének.

Borzalmas hármasyilkosságot követtek el ismeretlen tettesek a főváros határában

Két katonát és egy asszonyt bestiálisan agyonverték

Bucuresti, január 23. Vakmerő gyilkosság történt tegnap éjszaka a főváros határában, Pipera községben, ahol ismeretlen tettesek meggyilkolták Georgescu kapitány tisztiszolgáját, Grigore Scoblit, Mariusa nevű feleségét és egy Omer Chirim nevű katonát. Éjfélkor szobájukban lefeküdtek, míg a hátsó konyhában Omer Chirim katoná aludt. Grigore nyitva hagyta az ajtót és a banditák így akadálytalanul behatolhattak a szobába. A szolgálta zajra felébredt és a jelek szerint az ágy felett levő fegyverhez nyúlt. Abban a pillanatban rávetették magukat a banditák és rettenetes dulakodás után megölték. A szolgát borzalmasan megcsontított állapotban találták meg. Felesége, Mariusa, amikor látta, hogy mi történik, kirohant az udvarra és kiabálni kezdett. Az egyik rabló utána ment és a szerencsétlen asszonyt is

lelőtte. Az asszony kiáltását a katoná is meghallotta, aki a ház hátsó részében aludt és kirohant a házból, de az egyik bandita őt is lelőtte. A gyilkosságot hajnalban fedezték csak fel. Még a reggeli órákban a helyszíntre érkezett Baleanu őrnagy, a csendőrség parancsnoka, de mindaddig nem sikerült megállapítani a gyilkosság okát. Valószínűnek tartják, hogy bosszúról van szó, miután a gyilkosok semmit sem vittek magukkal. De az is lehetséges, hogy azért nem loptak, mert erre már nem volt idejük. Georgescu kapitány, a ház lakója, nem tartózkodott otthon, feleségével Brasovban volt. Ma délután a nyomozó hatóságok letartóztatták a kapitány egyik volt tisztiszolgáját, akiről azt hiszik, hogy része volt a gyilkosságban.

30 lépést kell tenni

míg az összes kirakatainkat megtekintetheti.

VITRO
COMERT S.A

CLUJ, Piaja Unirii 8.
(Mátyás szoborral szemben.)

Üveg, porcellán,
kristálykerámia,
márkásáru stb.

Bratianu Constantin a timistorontali liberális tagozat elnöke két napig Timisoaran időzött

Timisoara, január 23. (Az Uj Kelet tud.)

Bratianu Constantin, a timistorontali liberális tagozat elnöke, két napig Timisoarán tartózkodott, ahol a helyi frakció vezetői ünnepélyes kiltsőségek között fogadták. Bratianu Constantin két napi Timisoarai tartózkodása alatt tárgyalásokat folytatott a tagozat eddigi munkájának eredményeiről. Elismerését fejezte ki munkatársai odaadó fáradozásaiért és egyben megköszönte fáradságtalan munkásságukat, amellyel sikerült elérni, hogy ez a tagozat szép helyet foglal el az ország többi tagozatai között. Bratianu Constantint Nistor Demeter Timisoara prefektusa köszöntötte fel, majd tiszteletére közebédet rendeztek a Palace kávéházban. Bratianu Constantin Cioban liberális képviselő társaságában az esti vonattal visszatért a fővárosba.

Az arabok elfogadják Abdulla emir tervezetét?

Jeruzsálem, január 23. (Rador) Morris Carter, a királyi bizottság utolsó tagja is elhagyta Palesztinát. A Reuter jelentése szerint arab körökben arról beszélnek, hogy küldöttséget menesztenek Londonba, mely a parlamentben és az arab közvéleményben igyekezne majd atmoszférát teremteni az arab követelések érdekében. Ugyancsak a Reuter szerint az arabok hajlandók elfogadni Abdullah transzjordániai tervezetét, mely szerint bizonyos palesztinai arab zónákat önálló területeknek nyilvánítanak és ezeket Transzjordániához csatolnák. Transzjordánia önálló állam, vagy gyarmat lenne autonóm kormányzattal. Más részről a zsidók nagy erőfeszítéseket tesznek, hogy növeljék a palesztinai bevándorlást. Valószínű, hogy most a délafrikai bevándorlást is csökkenteni fogják, ami újra szükségessé teszi a palesztinai bevándorlás fokozását és a nemzetországi emigránsok befogadását.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó R. T.
nyomása Cluj, Strada Baron L. Pop 10.
Telefonszám: 8-61.

CENZURAT